Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
DEAN SPIELMANN
esitatud 25. septembril 2025[1]

Kohtuasi C-474/24

AR,
YT,
DI,
RN
Menetluses osalesid:
Österreichische Datenschutzbehörde,
Nationale Anti-Doping Agentur Austria GmbH (NADA Austria),
Österreichische Anti-Doping Rechtskommission (ÖADR)

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Bundesverwaltungsgericht (föderaalne halduskohus, Austria))

Eelotsusetaotlus – Isikuandmete kaitse – Määrus (EL) 2016/679 – Artiklid 2, 5, 6, 9 ja 10 – Kohaldamisala – Mõiste „terviseandmed“ – Mõiste „süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmed“ – Dopinguvastane võitlus spordis – Dopinguvastaseid reegleid rikkunud isiku nime, tema spordivõistlustelt kõrvaldamise kestuse ja kõrvaldamise põhjuste avaldamine internetis – Huvide kaalumine – Proportsionaalsus – Artiklid 77–79 – Õiguskaitsevahendid – Tõhus kohtulik kaitse

Sisukord

Sissejuhatus 3

Õiguslik raamistik 4

Liidu õigus 4

Austria õigus 6

Põhikohtuasi, eelotsuse küsimused ja menetlus Euroopa Kohtus 7

Õiguslik analüüs 9

[1] Algkeel: prantsuse.

Esimene küsimus . . . 9

IKÜM artikli 2 lõike 2 punktis a sätestatud erandi kitsalt tõlgendamine . . . 10

Dopinguvastane tegevus ei jää IKÜMi kohaldamisalast välja... . . . 11

– … isegi kui see kuulub liikmesriikide pädevusse . . . 11

– ... ja hoolimata sellest, et see „ei ole“ majanduslikku laadi . . . 13

Järeldus esimese küsimuse kohta . . . 14

Teine küsimus . . . 14

Mõiste „terviseandmed“ lai tõlgendus . . . 14

Kohaldamine käesoleval juhul . . . 17

Järeldus teise küsimuse kohta . . . 19

Viies küsimus . . . 19

IKÜM artikli 10 tähenduses süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegude „kriminaalõigusliku“ olemuse olulisus . . . 19

Analüüs selle kohta, kas dopinguvastased süüdimõistvad otsused ja rikkumised on oma olemuselt „kriminaalõiguslikud“ IKÜM artikli 10 tähenduses . . . 20

– Rikkumise õiguslik kvalifitseerimine riigisiseses õiguses . . . 21

– Rikkumise laad . . . 21

– Karistuse raskusaste . . . 25

Järeldus viienda küsimuse kohta . . . 26

Kuues küsimus . . . 26

Kolmas ja neljas küsimus . . . 27

Vaidlusaluse avaldamise proportsionaalsus . . . 27

– Sissejuhatavad märkused ja põhimõtete meeldetuletus . . . 28

– Avaldamise sobivus taotletavate eesmärkide saavutamiseks . . . 29

– Avaldamise vajalikkus taotletavate eesmärkide seisukohast . . . 29

– Proportsionaalsus stricto sensu, st asjaomaste huvide kaalumine . . . 31

Kaalumise hetk . . . 33

Järeldus kolmanda ja neljanda küsimuse kohta . . . 34

Seitsmes küsimus 34

Kas enne isikuandmete töötlemist järelevalveasutusele esitatud kaebus on vastuvõetav? 35

Kas järelevalveasutusele esitatud kaebus muutub vastuvõetavaks „tagantjärele“? 37

Järeldus seitsmenda küsimuse kohta 39

Ettepanek 39

Sissejuhatus

1. Spordireeglid on mitme normatiivse allika puutepunktis. Sellest annavad tunnistust dopinguvastased reeglid, mis on era- ja avalik-õiguslike normide koostootmise vili. Konkreetselt Maailma Dopinguvastase Agentuuri (WADA) põhikirja alusel vastu võetud maailma dopinguvastane koodeks (edaspidi „koodeks“) on eraõiguslik akt, mida allakirjutanud riigid on kohustunud järgima spordis dopingu kasutamise vastase ÜRO rahvusvahelise konventsiooni kaudu [2]. Need reeglid, mille eesmärk on ühtlustada spordiorganisatsioonide ja ametiasutuste dopinguvastast poliitikat, reegleid ja norme kogu maailmas, moodustavad seega spetsiifilise *riikideülese* valdkondliku õigussüsteemi [3].

2. Euroopa Kohtul on juba palutud võtta seisukoht spordireeglite kooskõla kohta liidu õigusega, eelkõige teenuste osutamise vabaduse või konkurentsi seisukohast [4].

3. Käesolev kohtuasi annab Euroopa Kohtule võimaluse, mida varem pole olnud [5], kaaluda dopinguvastaste reeglite teatavaid aspekte isikuandmete kaitsega seotud nõuetega. Nimelt tuleb omavahel ühitada ühelt poolt eetilise spordi nõuded, mis käesoleval juhul väljenduvad sportlastele dopinguvastaste reeglite rikkumise eest määratud karistuste nimeliselt veebis avaldamises, ja teiselt poolt nende sportlaste isikuandmete kaitse, mis tuleneb määrusest (EL) 2016/679 [6] (edaspidi „IKÜM“).

4. Ajal, mil koodeks on läbivaatamisel [7], võib tehtava kohtuotsuse ulatus ületada Euroopa piire.

2 Allkirjastatud Pariisis 19. oktoobril 2005 ja jõustunud 1. veebruaril 2007.

3 Vt erinevate normatiivsete kihtide vastastikuse mõju kohta Rigaux, F., „Les situations juridiques individuelles dans un système de relativité générale – Cours général de droit international privé“, *Recueil des cours de l'Académie de droit international de La Haye*, köide 213, 1989, eriti lk 67–68. Vt täpsemalt dopinguvastaste reeglite kohta Diakité, A., *La mise en œuvre du Code mondial antidopage par les États*, Bruylant, Brüssel, 2023, punkt 127 jj.

4 Vt näiteks vastavalt 12. detsembri 1974. aasta kohtuotsus Walrave ja Koch (36/74, EU:C:1974:140) ja 21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus European Superleague Company (C-333/21, edaspidi „kohtuotsus European Superleague Company“, EU:C:2023:1011).

5 Austria dopinguvastase asutuse (Nationale Anti-Doping Agentur Austria GmbH, edaspidi „NADA“) esimene kohtuasi tunnistati nimelt 7. mai 2024. aasta kohtuotsusega NADA jt (C-115/22, EU:C:2024:384) vastuvõetamatuks. Vt siiski kohtujuristi Ćapeta ettepanek samas kohtuasjas (C-115/22, EU:C:2023:676).

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT 2016, L 119, lk 1).

7 Vt uue koodeksi vastuvõtmise kohta, mis on kavas aastaks 2027 (vt WADA veebisait aadressil: https://www.wada-ama.org/fr/nos-activites/le-code-mondial-antidopage/revision-du-code) soovitus 1/2025, mille võttis 11. veebruaril 2025 vastu Euroopa Andmekaitsenõukogu, avaldatud Euroopa Andmekaitsenõukogu veebisaidil aadressil: https://www.edpb.europa.eu/system/files/2025-08/edpb_recommendations_202501_wada_2027_world_anti-doping_code_et.pdf.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

5. ELTL artikli 16 lõikes 1 on ette nähtud, et igaühel on õigus oma isikuandmete kaitsele. Lõikes 2 on sätestatud, et „Euroopa Parlament ja nõukogu kehtestavad seadusandliku tavamenetluse kohaselt reeglid füüsiliste isikute kaitse kohta seoses isikuandmete töötlemisega liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning liikmesriikides liidu õiguse reguleerimisalasse kuuluva tegevuse puhul, samuti selliste andmete vaba liikumise reeglid. Nende reeglite täitmist kontrollivad sõltumatud asutused“.

6. ELTL artikli 165 lõikes 2 on ette nähtud, et liidu tegevusega püütakse muu hulgas „arendada Euroopa mõõdet spordis spordivõistluste aususe ning avatuse ja sporditöö eest vastutavate asutuste omavahelise koostöö edendamise ning sportlaste, iseäranis noorte sportlaste füüsilise ja vaimse puutumatuse kaitsmise kaudu“. Lõikes 4 on sätestatud, et selleks „võtab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal vastu soovitusi“.

7. IKÜM põhjenduses 35 on ette nähtud, et „[t]ervisealaste isikuandmete hulka peaksid kuuluma kõik andmesubjekti tervislikku seisundit käsitlevad andmed, mis annavad teavet andmesubjekti endise, praeguse või tulevase füüsilise või vaimse tervise kohta. See hõlmab teavet füüsilise isiku kohta, mis on kogutud füüsilisele isikule tervishoiuteenuste registreerimise või osutamise käigus […]; numbrit, tähist või eritunnust, mis on füüsilisele isikule määratud tema kordumatuks tuvastamiseks tervishoiuga seotud eesmärkidel; teavet, mis on saadud mingi kehaosa või kehast pärineva aine, sealhulgas geneetiliste andmete ja bioloogiliste proovide kontrollimise või uurimise tulemusena; ja teavet teave näiteks haiguse, puude, haigestumisohu, haigusloo, kliinilise ravi või andmesubjekti füsioloogilise ja biomeditsiinilise olukorra kohta sõltumata sellest, kas andmete allikaks on näiteks arst või muu tervishoiutöötaja, haigla, meditsiiniseade või *in vitro* diagnostika“.

8. IKÜM artikli 2 „Sisuline kohaldamisala“ lõikes 1 on sätestatud, et „[k]äesolevat määrust kohaldatakse isikuandmete täielikult või osaliselt automatiseeritud töötlemise suhtes ja isikuandmete automatiseerimata töötlemise suhtes, kui kõnealused isikuandmed kuuluvad andmete kogumisse või kui need kavatsetakse andmete kogumisse kanda“. IKÜM artikli 2 lõike 2 punkti a kohaselt ei kohaldata seda määrust, kui isikuandmeid töödeldakse „muu kui liidu õiguse kohaldamisalasse kuuluva tegevuse käigus“.

9. IKÜM artikli 4 „Mõisted“ punkti 15 kohaselt on selle määruse tähenduses „„terviseandmed“ […] füüsilise isiku füüsilise ja vaimse tervisega seotud isikuandmed, sealhulgas temale tervishoiuteenuste osutamist käsitlevad andmed, mis annavad teavet tema tervisliku seisundi kohta“.

10. Nimetatud määruse artiklis 5 „Isikuandmete töötlemise põhimõtted“ on ette nähtud:

„1. Isikuandmete töötlemisel tagatakse, et:

a) töötlemine on seaduslik, õiglane ja andmesubjektile läbipaistev („seaduslikkus, õiglus ja läbipaistvus“);

[…]

c) isikuandmed on asjakohased, olulised ja piiratud sellega, mis on vajalik nende töötlemise eesmärgi seisukohalt („võimalikult väheste andmete kogumine“);

[…]“.

11. Selle määruse artiklis 6 „Isikuandmete töötlemise seaduslikkus“ on ette nähtud:

„1. Isikuandmete töötlemine on seaduslik ainult juhul, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest, ning sellisel määral, nagu see tingimus on täidetud:

[…]

c) töötlemine on vajalik vastutava töötleja seadusjärgse kohustuse täitmiseks;

[…]

e) isikuandmete töötlemine on vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või vastutava töötleja avaliku võimu teostamiseks;

[…]

3. Lõike 1 punktides c ja e osutatud isikuandmete töötlemise alus kehtestatakse:

a) liidu õigusega või

b) vastutava töötleja suhtes kohaldatava liikmesriigi õigusega.

Isikuandmete töötlemise eesmärk määratakse kindlaks selles õiguslikus aluses või see on lõike 1 punktis e osutatud isikuandmete töötlemise osas vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või vastutava töötleja avaliku võimu teostamiseks. See õiguslik alus võib sisaldada erisätteid, et kohandada käesoleva määruse sätete kohaldamist, sealhulgas üldtingimusi, mis reguleerivad vastutava töötleja poolt isikuandmete töötlemise seaduslikkust, töötlemisele kuuluvate andmete liiki, asjaomaseid andmesubjekte, üksuseid, kellele võib isikuandmeid avaldada, ja avaldamise põhjuseid, eesmärgi piirangut, säilitamise aega ning isikuandmete töötlemise toiminguid ja -menetlusi, sealhulgas meetmeid seadusliku ja õiglase töötlemise tagamiseks, nagu näiteks meetmed teiste andmetöötluse eriolukordade jaoks, nagu need on sätestatud IX peatükis. Liidu või liikmesriigi õigus vastab avaliku huvi eesmärgile ning on proportsionaalne taotletava õiguspärase eesmärgiga.

[…]“.

12. IKÜM artikli 9 „Isikuandmete eriliikide töötlemine“ lõige 1 keelab muu hulgas terviseandmete töötlemise. Selle määruse artikli 9 lõike 2 punktist g tuleneb, et lõiget 1 ei kohaldata, kui „töötlemine on vajalik olulise avaliku huviga seotud põhjustel liidu või liikmesriigi õiguse alusel ning on proportsionaalne saavutatava eesmärgiga, austab isikuandmete kaitse õiguse olemust ja tagatud on sobivad ja konkreetsed meetmed andmesubjekti põhiõiguste ja huvide kaitseks“.

13. IKÜM artiklis 10 „Süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmete töötlemine“ on ette nähtud, et „[s]üüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegude[…]ga seotud isikuandmeid töödeldakse […] ainult ametiasutuse järelevalve all või siis,

kui töötlemine on lubatud liidu või liikmesriigi õigusega, milles on sätestatud asjakohased kaitsemeetmed andmesubjektide õiguste ja vabaduste kaitseks. Süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste terviklikku registrit peetakse ainult ametiasutuse järelevalve all“.

14. IKÜM artikli 77 „Õigus esitada järelevalveasutusele kaebus“ lõikes 1 on sätestatud:

„Ilma et see piiraks muude halduslike või õiguslike kaitsevahendite kohaldamist, on igal andmesubjektil õigus esitada kaebus järelevalveasutusele, eelkõige liikmesriigis, kus on tema alaline elukoht, töökoht või väidetava rikkumise toimumiskoht, kui andmesubjekt on seisukohal, et teda puudutavate isikuandmete töötlemine rikub käesolevat määrust.“

15. IKÜM artikli 78 „Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile järelevalveasutuse vastu“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Ilma et see piiraks muude halduslike kaitsevahendite või kohtuväliste heastamisvahendite kohaldamist, on igal füüsilisel või juriidilisel isikul õigus kasutada tõhusat õiguskaitsevahendit järelevalveasutuse õiguslikult siduva otsuse vastu, mis teda puudutab.“

Austria õigus

16. 23. detsembril 2020 vastu võetud 2021. aasta dopinguvastase föderaalseaduse (Anti-Doping-Bundesgesetz 2021) (*BGBl.* I, 152/2020, edaspidi „ADBG“) § 5 lõikest 5 tuleneb, et Nationale Anti-Doping Agentur Austria GmbH (sõltumatu dopinguvastase võitluse agentuur, edaspidi „NADA“) on avalikes huvides tegutsev piiratud vastutusega äriühing, mis tegutseb sõltumatu dopingukontrolliasutusena ja vastutab isikuandmete töötlemise eest.

17. Vastavalt ADBG § 5 lõike 6 punktile 4 teavitab NADA Bundes-Sportorganisationi (Austria föderaalne spordiorganisatsioon), spordiorganisatsioone, sportlasi, teisi isikuid ja võistluste korraldajaid ning avaldab üldsusele tasuta teatava teabe, nimelt „kaitsemeetmete (nt võistluskeelud) ning sportlastele ja teistele isikutele kehtestatud keeldude kohta, mis on [talle] teatavaks tehtud […] ja nende tühistamise kohta, märkides ära puudutatud isiku nime, võistluskeelu kestuse ja selle alused, ilma et avaldatud andmete põhjal oleks võimalik teha järeldusi puudutatud isiku eriliiki kuuluvate isikuandmete, eelkõige terviseandmete kohta. Selle teabe avalikustamisest võib loobuda eriti haavatavate isikute ja harrastussportlaste puhul […]“.

18. ADBG § 6 lõikes 2 on muu hulgas ette nähtud, et NADA tagab isikuandmete ja isikuandmete eriliikide turbe kooskõlas IKÜM artiklitega 32–34. Selles sättes on täpsustatud, et „andmete töötlemise vajadus tuleneb [koodeksi] dopinguvastaste reeglite ja käesoleva föderaalseaduse sätete tõhusast rakendamisest, kuivõrd asjaomased isikud on lepinguga kohustunud järgima koodeksit“. Lisaks võib „[i]sikuandmete eriliike, eelkõige terviseandmeid, töödelda üksnes niivõrd, kuivõrd see on käesoleva föderaalseaduse või koodeksi dopinguvastaste sätete alusel rangelt vajalik“.

19. Österreichische Anti-Doping Rechtskommission (Austria dopinguvastane õiguskomisjon; edaspidi „ÖADR“) on valitsusasutustest, üksikisikutest ja NADAst sõltumatu avalik-õiguslik komisjon, kes peab ADBG § 7 lõike 1 kohaselt „läbi viima distsiplinaarmenetlusi pädeva föderaalse spordialaliidu jaoks vastavalt pädeva rahvusvahelise spordialaliidu kehtivatele dopinguvastastele reeglitele (dopinguvastane menetlus)“.

20. ADBG § 21 lõike 3 kohaselt peab ÖADR „hiljemalt 20 päeva jooksul pärast otsuse jõustumist teavitama Bundes-Sportorganisationi (föderaalne spordiorganisatsioon), spordiorganisatsioone, sportlasi, muid isikuid ja võistluste korraldajaid ning üldsust dopinguvastases menetluses määratud kaitsemeetmetest (nt võistluskeelud) ja otsustest, märkides ära puudutatud isiku nime, keelu kestuse ja selle alused, ilma et oleks võimalik teha järeldusi puudutatud isiku terviseandmete kohta. Selle teabe võib jätta avaldamata eriti haavatavate isikute, harrastussportlaste ja inimeste puhul, kes on teabe või muude vihjete esitamisega aidanud märkimisväärselt kaasa dopinguvastaste reeglite võimalike rikkumiste avastamisele. Harrastussportlasi puudutav avalikustamine toimub rahvatervisega seotud põhjustel, kui on tuvastatud dopinguvastaste reeglite rikkumine vastavalt § 1 lõike 2 punktile 3 ja punktidele 9–11."

21. ADBG § 23 lõikest 14 tuleneb sisuliselt, et Unabhängige Schiedskommissionil (sõltumatu vahekohtukomisjon, Austria; edaspidi „USK") on samad kohustused.

Põhikohtuasi, eelotsuse küsimused ja menetlus Euroopa Kohtus

22. Dopinguvastastes menetlustes tehti sportlaste ARi, YT, DI ja RNi (edaspidi „kaebajad") suhtes (olenevalt juhtumist kas teatud kestusega või eluaegse) võistluskeelu otsused, mille võttis vastu kas ÖADR, kes on pädev dopinguvastase menetluse läbiviimiseks, või USK, kes on pädev ÖADRi otsuseid uuesti läbi vaatama.

23. Austria dopinguvastaste õigusaktide alusel avaldab ÖADRi või USKi tehtud võistluskeeluotsused loeteluna oma veebilehel NADA. Võistluskeeldude kestuse puhul sisaldab see loetelu asjaomase sportlase ees- ja perekonnanime, harrastatud spordiala, toime pandud dopinguvastaste reeglite rikkumist, määratud karistust ning karistuse algust ja lõppu. ÖADR avaldab samuti samad andmed ning asjaomase keelatud aine nime ka pressiteates oma veebisaidil.

24. Kaebajad palusid 14. ja 15. oktoobril 2021 ÖADRil ja NADA-l oma nimesid ja spordialasid enam mitte avaldada. ÖADR ja NADA neid taotlusi ei rahuldanud.

25. Kaebajad esitasid 22. oktoobril 2021 Österreichische Datenschutzbehörde (Austria andmekaitseasutus, edaspidi „Austria andmekaitseamet") IKÜM artikli 77 lõike 1 alusel kaebuse, milles palusid tuvastada, et on rikutud õigust andmete kustutamisele ja piiramisele, ning kohustada ÖADRi ja NADAt nende nimede ja spordialade avaldamist oma veebisaitidel lõpetama. Nad väitsid ka, et tegemist on isikuandmete eriliigiga ning süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmete töötlemisega vastavalt IKÜM artiklite 9 ja 10 tähenduses. Austria õiguses ette nähtud vahet tegemata avaldamise kord on nende sõnul vastuolus IKÜM artikli 6 lõikega 3 ning ei ole vajalik ega proportsionaalne.

26. Austria andmekaitseamet jättis 26. novembril 2021 selle kaebuse põhjendamatuse tõttu rahuldamata. Konkreetselt YT puhul lükati tema kaebus tagasi seetõttu, et tal puudub põhjendatud huvi kaebuse esitamiseks, kuna tema andmeid ei ole veel avaldatud.

27. Kaebajad esitasid seejärel IKÜM artikli 78 lõike 1 alusel kaebuse Bundesverwaltungsgerichtile (föderaalne halduskohus, Austria), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus. Sellega seoses väitis põhikohtuasja esimene vastustaja NADA, et isikuandmete avaldamine tema veebisaidil on vajalik talle pandud seadusjärgse kohustuse ja avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks IKÜM artikli 6 lõike 1 punktide c ja e tähenduses.

28. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peatas põhikohtuasjas menetluse, kuna USK esitas kohtuasjas NADA jt [8] eelotsusetaotluse. Pärast seda, kui taotlus jäeti vastuvõetamatuse tõttu 7. mai 2024. aasta kohtuotsusega [9] läbi vaatamata, jätkus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleliolev menetlus.

29. Nendel asjaoludel otsustas Bundesverwaltungsgericht (föderaalne halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. kas isikuandmete töötlemine, mille käigus avaldatakse isiku nimi, harrastatav spordiala, toime pandud dopinguvastaste reeglite rikkumine, karistus ning karistuse alguse ja lõpu aeg tabeli kujul [NADA] veebisaidi https://www.nada.at/de/recht/suspendierungen-sperren üldsusele kättesaadavas rubriigis ning [ÖADRi] veebisaidil https://www.oeadr.at üldsusele kättesaadavates pressiteadetes, kuulub liidu õiguse kohaldamisalasse ELTL artikli 16 lõike 2 esimese lause tähenduses, mistõttu sellisele isikuandmete töötlemisele on kohaldatav [IKÜM]?

Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav:

2. kas teave, et konkreetne isik on toime pannud konkreetse dopinguvastaste reeglite rikkumise ja selle rikkumise tõttu on talle määratud (riiklikel ja rahvusvahelistel) võistlustel osalemise keeld, kujutab endast „terviseandmeid“ IKÜM artikli 9 tähenduses?

3. Kas IKÜMiga – eelkõige IKÜM artikli 6 lõike 3 teise lõiguga – on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis näevad ette Austria dopinguvastase õiguskomisjoni või sõltumatu vahekomisjoni otsuse adressaadiks oleva isiku nime, määratud võistluskeelu kestuse ja selle aluste avaldamise, ilma et avaldatud andmete põhjal oleks võimalik teha järeldusi andmesubjekti terviseandmete kohta? Kas seejuures on oluline, et riigisiseste õigusnormide kohaselt võib kõnealuse teabe üldsusele avaldamata jätta ainult siis, kui andmesubjekt on harrastussportlane, alaealine või isik, kes on teabe või muude vihjete avaldamisega oluliselt kaasa aidanud dopinguvastaste reeglite võimalike rikkumiste avastamisele?

4. Kas IKÜM – arvestades eelkõige artikli 5 lõike 1 punktides a ja c osutatud põhimõtteid – nõuab, et enne avalikustamist kaalutakse ühelt poolt avalikustamisest puudutatud andmesubjekti isiklikke huve ja teiselt poolt avalikku huvi sportlase toime pandud dopinguvastaste reeglite rikkumise vastu?

5. Kas teave, et konkreetne isik on toime pannud konkreetse dopinguvastaste reeglite rikkumise ja selle rikkumise tõttu on talle määratud (riiklikel ja rahvusvahelistel) võistlustel osalemise keeld, kujutab endast süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmete töötlemist IKÜM artikli 10 tähenduses?

6. Juhul kui viiendale küsimusele vastatakse jaatavalt:

kas sellise asutuse tegevus ja otsused, kellele on delegeeritud süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegude või nendega seotud turvameetmetega seotud isikuandmete järelevalve vastavalt IKÜM artiklile 10, peavad alluma kohtu kontrollile?

[8] Kohtuasi C-115/22 (ELT 2022, C 207, lk 15–16).

[9] Kohtuotsus NADA jt (C-115/22, EU:C:2024:384).

7. Kas IKÜM artikli 17 väidetava rikkumise peale IKÜM artikli 77 alusel esitatud kaebus on juhul, kui ajal, mil kaebus järelevalveasutusele esitati ja mil järelevalveasutus otsuse tegi, ei olnud andmesubjekti isikuandmete töötlemist veel toimunud, kuid töötlemine leidis aset kohtumenetluse ajal, vastuvõetav või muutub tagantjärele vastuvõetavaks, kui juba kaebuse esitamise ajal oli konkreetselt alust eeldada, et vastutav töötleja asub isikuandmeid kohe või peatselt töötlema?“

30. Kirjalikud seisukohad on esitanud põhikohtuasja kaebajad, NADA, Austria andmekaitseamet, komisjon ning Austria, Läti, Madalmaade, Poola ja Soome valitsus. Põhikohtuasja kaebajad, NADA, komisjon ning Austria, Läti ja Soome valitsus esitasid ka suulised seisukohad kohtuistungil, mis toimus avalikult 13. mail 2025.

Õiguslik analüüs

31. Olles analüüsinud esimest eelotsuse küsimust IKÜMi kohaldatavuse kohta, analüüsin teist, viiendat ja kuuendat küsimust, mis puudutavad teatavaid konkreetseid andmeid, ning seejärel käsitlen proportsionaalsuse põhimõtet (kolmas ja neljas eelotsuse küsimus). Lõpetuseks käsitlen seitsmendat küsimust, mis on rohkem menetluslikku laadi.

Esimene küsimus

32. Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas dopinguvastaste õigusaktide rakendamine kujutab endast „tegevust“, mis kuulub „liidu õiguse reguleerimisalasse“ ELTL artikli 16 lõike 2 esimese lause tähenduses.

33. Selle vastuse tähtsus on suur, sest eitava vastuse korral ei ole IKÜM põhikohtuasjas kohaldatav. ELTL artikli 16 alusel vastu võetud IKÜM artikli 2 lõike 2 punktiga a on selle määruse kohaldamisalast välja jäetud isikuandmete töötlemine „muu kui liidu õiguse kohaldamisalasse kuuluva“ tegevuse raames.

34. Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole seda maininud, soovin kõigepealt meenutada, et IKÜM artikli 2 lõike 2 punktis d sätestatud erand näeb ette, et seda määrust ei kohaldata, kui isikuandmeid töötlevad „pädevad asutused süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise või nende eest vastutusele võtmise ja kriminaalkaristuste täitmisele pööramise […] eesmärgil“. See erand on seletatav asjaoluga, et isikuandmete töötlemist sellistel eesmärkidel „pädevate asutuste“ poolt reguleerib konkreetsem liidu õigusakt, nimelt direktiiv (EL) 2016/680[10], mis võeti vastu samal päeval kui IKÜM. Selles etapis ei ole välistatud, et selle erandi *sisuline* kriteerium võib olla käesoleval juhul täidetud. Küsimus, kas käesolevas asjas kõne all olev andmete töötlemine toimub IKÜM artikli 2 lõike 2 punktis d nimetatud eesmärkidel, viitab viienda eelotsuse küsimuse (mis puudutab IKÜM artiklit 10) esemele, mis puudutab seda, kas kõnealuse andmetöötlusega seotud süüdimõistvad otsused ja rikkumised on kriminaalõiguslikud või mitte. IKÜM artikli 2 lõike 2 punktis d sätestatud erandi *orgaanilist* kriteeriumi ei ole siiski käsitletud: kas NADA ja ÖADR on direktiivi 2016/680 artikli 3 lõike 7 tähenduses „pädevad asutused“? Eitava vastuse korral

[10] Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT 2016, L 119, lk 89).

kohaldatakse IKÜMi, mis on minu tööhüpotees edasise analüüsi jaoks. Seevastu jaatava vastuse korral ja juhul, kui ka sisuline kriteerium on täidetud, tekib küsimus, kas IKÜMi asemel on kohaldatav direktiiv 2016/680, mida peab kontrollima kohus.

35. Olles teinud selle tähelepaneku, märgin, et käesoleval juhul ei ole vaidlust selles, et kõnealune isikuandmete töötlemine, mida teevad Austria dopinguvastased asutused ja mis seisneb selles, et nad avaldavad asjaomaste sportlaste nimed, harrastatava spordiala, toime pandud dopinguvastaste reeglite rikkumise, määratud karistuse ning selle karistuse alguse ja lõpu aja veebis, vastab töötlemisele, mille suhtes kohaldatakse IKÜMi selle artikli 2 lõike 1 alusel, st isikuandmete täielikult või osaliselt automatiseeritud töötlemisele [11].

36. Vaieldavamalt tekib küsimus, kas see töötlemine kuulub IKÜM artikli 2 lõike 2 punktis a sätestatud erandi kohaldamisalasse.

37. Oma analüüsis tuletan kõigepealt meelde IKÜM artikli 2 lõike 2 punktis a sätestatud erandi kitsalt tõlgendamise põhimõtet ja seejärel teen sellest järeldused dopinguvastase tegevuse kohta seoses NADA esitatud argumentidega.

IKÜM artikli 2 lõike 2 punktis a sätestatud erandi kitsalt tõlgendamine

38. Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et kuna IKÜM artikli 2 lõike 2 punktis a ette nähtud erand muudab IKÜMis ette nähtud isikuandmete kaitse korra kohaldamatuks ja kaldub seega kõrvale selle kaitse-eesmärgist, tuleb seda erandit tõlgendada kitsalt [12].

39. Nagu on sisuliselt märgitud IKÜM põhjendustes 6–12, nõuavad tehnoloogia kiire areng, üleilmastumine ning isikuandmete kogumise ja jagamise ulatus liidus tugevat ja sidusat andmekaitseraamistikku, mis tagaks isikuandmete töötlemisel füüsiliste isikute õiguste ja vabaduste kõrgetasemelise kaitse, mis on kõigis liikmesriikides samaväärne ja millega kaasneb normide range jõustamine, et suurendada usaldust, mis võimaldab digitaalmajandusel areneda kogu siseturul.

40. Seda silmas pidades on artiklis 2 sätestatud IKÜMi esemeline kohaldamisala seega tingimata lai ja selles ette nähtud erandeid tuleb tõlgendada kitsalt. Nii on Euroopa Kohus otsustanud, et IKÜM artikli 2 lõike 2 punkti a – tõlgendatuna lähtuvalt selle põhjendusest 16 – ainus eesmärk on jätta selle määruse kohaldamisalast välja isikuandmete töötlemine sellise tegevuse raames, mille eesmärk on kaitsta riigi julgeolekut, või tegevuse raames, mille võib liigitada samasse kategooriasse.

41. Tegevus, mille eesmärk on kaitsta riigi julgeolekut, hõlmab konkreetselt tegevust, mille sisu on kaitsta riigi põhifunktsioone ja ühiskonna põhihuvisid [13].

11 Vt 6. novembri 2003. aasta kohtuotsus Lindqvist (C-101/01, edaspidi „kohtuotsus Lindqvist“, EU:C:2003:596, punktid 25 ja 26).

12 Vt selle kohta 22. juuni 2021. aasta kohtuotsus Latvijas Republikas Saeima (karistuspunktid) (C-439/19, edaspidi „kohtuotsus Latvijas Republikas Saeima“, EU:C:2021:504, punkt 62 ja seal viidatud kohtupraktika); 20. oktoobri 2022. aasta kohtuotsus Koalitsia “Demokratichna Bulgaria – Obedinenie” (C-306/21, EU:C:2022:813, punkt 35) ja 16. jaanuari 2024. aasta kohtuotsus Österreichische Datenschutzbehörde (C-33/22, edaspidi „kohtuotsus Österreichische Datenschutzbehörde”, EU:C:2024:46, punkt 37).

13 Vt kohtuotsus Latvijas Republikas Saeima (punktid 66 ja 67). Vt seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiviga 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (EÜT 2002, L 201, lk 37; ELT eriväljaanne 13/29, lk 514), *mutatis mutandis* ka 6. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus La Quadrature du Net jt (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791, punkt 135) ja 5. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Commissioner of An Garda Síochána jt (C-140/20, EU:C:2022:258, punkt 61), milles on mainitud „tegevus[i], mis võivad tõsiselt destabiliseerida riigi põhilisi põhiseaduslikke, poliitilisi, majanduslikke või sotsiaalseid struktuure, nagu terrorism, eriti juhul, kui need kujutavad endast otsest ohtu ühiskonnale, elanikkonnale või riigile kui sellisele“.

42. Seevastu ei jää IKÜMi kohaldamisalast välja isikud kui sellised, vaid ainult nende teatavad tegevused [14]. Nimelt ei piisa asjaolust, et mingi tegevus on omane riigile või ametiasutusele, selleks et kõnealune erand oleks taolisele tegevusele automaatselt kohaldatav [15]. Samuti ei piisa asjaolust, et kõnealuse töötleja tegevus on seotud riigi julgeolekuga, kuna asjasse puutuv on üksnes asjaomase töötlemise raames kõne all olev tegevus [16]. Samuti ei piisa sellest, et juhul, kui andmeid edastatakse kaubanduslikul eesmärgil liikmesriigist kolmandasse riiki, võivad edastamise käigus või järel kõnealuseid andmeid töödelda asjaomase kolmanda riigi ametiasutused avaliku korra, riigikaitse ja riikliku julgeolekuga seotud eesmärkidel [17].

43. Käesoleval juhul aga, nagu rõhutab Austria valitsus, on ADBG § 1 lõikes 1 sätestatud, et „kuna doping mõjutab sportlikku võimekust, on see vastuolus spordivõistluste aususe põhimõttega ja spordi tegeliku sisemise väärtusega (ausa mänguga) ning kujutab endast lisaks sellele ohtu tervisele“.

44. Seega ei saa väita, et isikuandmete avaldamine NADA ja ÖADRi poolt kujutab endast andmete töötlemist sellise tegevuse – käesoleval juhul dopinguvastase võitluse – raames, mis on seotud riigi julgeolekuga või mille võiks liigitada sellesse IKÜM artikli 2 lõike 2 punktis a nimetatud kategooriasse.

45. Sellest tuleb järeldada, et IKÜMi sellel sättel põhinev erand ei ole käesolevas asjas kõne all oleva andmetöötluse suhtes kohaldatav.

46. NADA argumendid, mis põhinevad esiteks sellel, et dopinguvastane tegevus on liikmesriikide pädevuses, ja teiseks sellel, et see tegevus ei ole majanduslikku laadi, ei lükka seda järeldust ümber, nagu ma nüüd püüan näidata.

Dopinguvastane tegevus ei jää IKÜMi kohaldamisalast välja...

– *... isegi kui see kuulub liikmesriikide pädevusse*

47. Esiteks väidab NADA, et dopinguvastane poliitika on valdkond, mis jääb liidu õiguses ette nähtud pädevuse jaotuse kohaselt liikmesriikide pädevusse, olenemata ELTL artiklis 165 spordi valdkonnas ette nähtud toetavast pädevusest.

48. Asjaolu, et isikuandmete töötlemine toimub liikmesriikide pädevusse kuuluva tegevuse käigus, ei ole siiski iseenesest asjakohane selleks, et jätta see töötlemine IKÜM artikli 2 lõike 2 punkti a alusel selle määruse kohaldamisalast välja, kuna see ei ole tegevus, mille eesmärk on kaitsta riigi julgeolekut, ega tegevus, mille võib liigitada samasse kategooriasse [18].

14 Vt kohtuotsus Österreichische Datenschutzbehörde (punkt 41) ja kohtujurist Szpunari ettepanek selles kohtuasjas (C-33/22, EU:C:2023:397, punkt 84).

15 Vt 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Land Hessen (C-272/19, EU:C:2020:535): tegemist oli Hessischer Landtagi (Hesseni liidumaa parlament, Saksamaa) petitsioonikomisjoni nii poliitilist kui ka halduslikku laadi tegevusega, mis oli avalik-õiguslik ja sellele liidumaale omane, kuna see komisjon aitas kaudselt kaasa parlamendi tegevusele.

16 Vt kohtuotsus Österreichische Datenschutzbehörde (punkt 51).

17 Vt 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Facebook Ireland ja Schrems (C-311/18, EU:C:2020:559, punkt 88).

18 Vt 30. aprill 2025. aasta kohtuotsus Inspektorat kam Visshia sadeben savet (C-313/23, C-316/23 ja C-332/23, EU:C:2025:303, punkt 104).

49. Kui jätta tegevuse raames toimuv isikuandmete töötlemine IKÜMi kohaldamisalast välja ainuüksi põhjusel, et see tegevus kuulub liikmesriikide pädevusse, läheks see minu arvates vastuollu nii selle määruse sõnastuse, konteksti kui ka eesmärkidega.

50. Nimelt, kui IKÜM artikli 2 lõike 2 punktis a on viidatud mõistele „muu kui liidu õiguse kohaldamisalasse kuuluv tegevus“, siis ei viita see mitte pädevuse loogikale, vaid *sisulisele* loogikale, mille järgi seadusandja määratles kohaldamisala IKÜMis endas, milleks on talle antud volitus ELTL artikli 16 lõikega 2. Selle sättega on „*loodud ja delegeeritud*“ liidule õigusloomepädevus isikuandmete kaitse ja vaba liikumise alal ning on sellega seoses kindlaks määratud konkreetne kohaldamisala[19]. Pealegi läheb mõiste „liidu õiguse reguleerimisala“ isikuandmete kaitse konkreetses kontekstis, eelkõige arvestades selliste andmete töötlemisega seotud probleemide autonoomset iseloomu, mis on nõudnud omaette ja spetsiaalset seadusandlikku sekkumist, kaugemale „liidu õiguse kohaldamise“ juhtudest Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 51 tähenduses[20]. Lõpuks „on paljudes liikmesriikide pädevusse kuuluvates valdkondades liidu õigusel siiski oluline mõju“[21]. See kehtib eriti IKÜMi puhul, mille valdkonnaülene kohaldamisala on selle eesmärke arvestades, mida on meenutatud käesoleva ettepaneku punktis 39, paratamatult lai.

51. Seega, isegi kui „dopinguvastane“ tegevus ei ole *reguleeritud* liidu õigusaktiga ja see kuulub liikmesriikide pädevusse, ei saa sellest järeldada, et selle dopinguvastase tegevuse raames toimuv töötlemine ei kuulu „liidu õiguse kohaldamisalasse“ IKÜM artikli 2 lõike 2 punkti a tähenduses, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus IKÜMi konkreetses kontekstis.

52. Pealegi kuulub sport alates Lissaboni lepingust liidu toetavasse pädevusse[22]. ELTL artikli 165 lõikes 2 on seega ette nähtud, et „[l]iidu tegevusega püütakse […] arendada Euroopa mõõdet spordis spordivõistluste aususe ning avatuse ja sporditöö eest vastutavate asutuste omavahelise koostöö edendamise ning sportlaste, iseäranis noorte sportlaste füüsilise ja vaimse puutumatuse kaitsmise kaudu“. Need sõnad viitavad eelkõige dopinguvastasele poliitikale. Selline toetav pädevus tõepoolest ei anna liidule pädevust õigusloomeks spordi valdkonnas. Ent isegi kui liidu *tegevus* ei ole normatiivne, on see siiski olemas ja võimaldab liidul võtta vastu õigusakte liikmesriikide meetmete toetamiseks, koordineerimiseks või täiendamiseks kooskõlas ELTL artikliga 6[23]. Seega ei saa seepärast, et dopinguvastased reeglid on „spordialased“, asuda seisukohale, et nende rakendamine on tegevus, mis jääb IKÜM artikli 2 lõike 2 punkti a tähenduses liidu õiguse kohaldamisalast välja.

19 Nagu väljendus kohtujurist Szpunar oma ettepanekus kohtuasjas Österreichische Datenschutzbehörde (C-33/22, EU:C:2023:397, punkt 68).

20 Vt kohtujurist Szpunari ettepanek kohtuasjades Latvijas Republikas Saeima (karistuspunktid) (C-439/19, EU:C:2020:1054, punktid 50–59) ja Österreichische Datenschutzbehörde (C-33/22, EU:C:2023:397, punkt 78).

21 Vt Lenaerts, K., „L'encadrement par le droit de l'Union européenne des compétences des États membres“, teoses *Chemins d'Europe: mélanges en l'honneur de Jean-Paul Jacqué*, Dalloz, Paris, 2010, lk 424, punkt 7. Vt ka Cariat, N. ja Dermine, P., „La détermination de l'applicabilité du droit de l'Union européenne à une situation particulière“, teoses *Le droit de l'Union européenne et le juge belge/Het recht van de Europese Unie en de Belgische rechter*, Bruylant, Bruxelles, 2015, lk 85–114, ja Azoulai, L., „La formule des compétences retenues des États membres devant la Cour de justice de l'Union européenne“, teoses *Objectifs et compétences dans l'Union européenne*, Bruylant, Bruxelles, 2012, lk 341–368, eriti lk 343.

22 Vt sellega seoses kohtuotsus European Superleague Company (punkt 99) ja 21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus Royal Antwerp Football Club (C-680/21, EU:C:2023:1010, punkt 67). Vt ka kohtujurist Emiliou ettepanek kohtuasjas RRC Sports (C-209/23, EU:C:2025:362, punktid 22-28).

23 Vt kohtuotsus European Superleague Company (punkt 99). Vt nt nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa Liidu spordialase töökava kohta (1. juuli 2024 – 31. detsember 2027) (ELT 2024, C 3527, lk 1).

– *... ja hoolimata sellest, et see „ei ole“ majanduslikku laadi*

53. Teiseks väidab NADA, et spordi harrastamine kuulub liidu õiguse kohaldamisalasse ainult niivõrd, kuivõrd see kujutab endast majandustegevust. Vaidlusalused dopinguvastased reeglid põhinevad omalt poolt puhtalt sportlikel kaalutlustel, mistõttu käesolevas asjas kõne all olevate andmete töötlemine ei ole majandustegevusega seotud küsimus ega kuulu seega liidu õiguse kohaldamisalasse.

54. Ka see argument, mis põhineb dopinguvastaste reeglite väidetaval „eraldatavusel“, ei veena mind.

55. Väide, et „spordi harrastamine kuulub ühenduse õiguse kohaldamisalasse ainult niivõrd, kuivõrd see kujutab endast majandustegevust [EÜ] asutamislepingu artikli 2 tähenduses“, viib meid tagasi 12. detsembri 1974. aasta kohtuotsuse Walrave ja Koch[24] juurde. Pärast seda on liit aga kasutanud oma andmekaitsealast pädevust ELTL artikli 16 alusel. Liikmesriigid soovisid seega kohaldada isikuandmete kaitse alast liidu õigust ka mittemajanduslikes valdkondades, nagu nähtub nii IKÜMi tekstist, kontekstist kui ka eesmärkidest.

56. Kõigepealt on IKÜM artikli 2 lõike 2 punkti a *tekstis* kindlaks määratud selle määruse esemeline kohaldamisala, viidates mõistele „tegevus“, mitte „majandustegevus“, mis kuulub või ei kuulu liidu õiguse kohaldamisalasse.

57. Seejärel kinnitab grammatilist lähenemist IKÜMi *kontekst* ja eelkõige selle sätted, mis käsitlevad isikuandmete edastamist kolmandatele riikidele või rahvusvahelistele organisatsioonidele (IKÜMi V peatükk). Nimelt, kui sellise edastamise tingimused ei ole täidetud, võivad IKÜM artiklis 49 ette nähtud erandid erijuhtudel siiski sellist edastamist lubada. IKÜM põhjenduses 112 on aga sõnaselgelt märgitud, et nendes konkreetsetes olukordades ette nähtud erandeid „tuleks kohaldada eelkõige sellise andmeedastuse puhul, mis on nõutav ja vajalik avalikust huvist tulenevatel kaalukatel põhjustel, näiteks andmete rahvusvahelisel vahetamisel […] spordis dopingu kasutamise vähendamiseks ja/või kaotamiseks“. Nagu Soome valitsus rõhutas, on selles põhjenduses märgitud, et liidu seadusandja ei olnud seisukohal, et isikuandmete töötlemine dopinguvastase kontrolli valdkonnas, ehkki see puudutab mittemajanduslikku tegevust, jääb selle määruse kohaldamisalast välja.

58. Lõpuks näib mulle, et kriteerium, mis põhineb seosel liidu õigusega majandustegevuse kaudu, ei ole IKÜMiga taotletavate *eesmärkide* seisukohast asjakohane. Selline kriteerium viiks nimelt selleni, et IKÜMi kohaldamisala tuleks kindlaks määrata juhtumipõhiselt, olenevalt sellest, kas kõnealuste andmete töötlemisel on seos liidu õiguse erisätetega või siseturgu reguleerivate vabadustega või mitte. Selline lähenemine, mis varieerub olenevalt konkreetsetest kõnealustest olukordadest, võib muuta selle määruse kohaldamisala piirid ebakindlaks ja juhuslikuks[25], mis on vastuolus määruse põhieesmärkidega, milleks on tagada kaitsenormide järjekindel ja ühetaoline kohaldamine kogu liidus ning kõrvaldada takistused isikuandmete liidusisesel liikumisel.

[24] 36/74, EU:C:1974:140, punkt 4. Vt ka 15. detsembri 1995. aasta kohtuotsus Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463, punkt 73). Ajakohastatud sõnastuse kohta vt 4. oktoobri 2024. aasta kohtuotsus FIFA (C-650/22, EU:C:2024:824, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika).

[25] Vt *mutatis mutandis* 20. mai 2003. aasta kohtuotsus Österreichischer Rundfunk jt (C-465/00, C-138/01 ja C-139/01, EU:C:2003:294, punkt 42) ja Lindqvist (punkt 40 jj).

59. Ühtlasi lisaksin, et vähemalt elukutseliste sportlaste puhul ei saa välistada seost dopinguvastaste reeglite ja nende kutsetegevuse vahel ning seega majanduslikku seost eelkõige liikumisvabaduste ja teenuste osutamise vabadusega [26]. Määratud karistustega võivad nimelt kaasneda märkimisväärsed majanduslikud tagajärjed sportlastele pandava võistluskeelu tõttu, mis mõnikord võib olla eluaegne. Kui IKÜMi kohaldamisala kindlaksmääramiseks tuleks tugineda niisugusele majanduslikule seosele, jõutaks vähemasti ebarahuldava tulemuseni, mille puhul võiks IKÜM olla kohaldatav näiteks elukutselistele sportlastele, kuid mitte harrastussportlastele [27]. Selline erinev kohtlemine sõltuvalt sellest, kas tegevust peetakse majandustegevuseks või mitte, ei sobi hästi kokku IKÜMi ja selle isikuandmete kaitse eesmärkidega.

Järeldus esimese küsimuse kohta

60. Kõike eeltoodut arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata esimesele küsimusele, et ELTL artikli 16 lõike 2 esimest lauset ja IKÜM artikli 2 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et isikuandmete töötlemist, mis riigisiseste dopinguvastaste reeglite kohaselt seisneb asjaomaste sportlaste nime ja toime pandud dopinguvastaste reeglite rikkumise, määratud karistuse ning selle karistuse alguse ja lõpu aja avaldamises, ei saa pidada andmete töötlemiseks „muu kui liidu õiguse kohaldamisalasse kuuluva tegevuse käigus“ IKÜM artikli 2 lõike 2 punkti a tähenduses.

Teine küsimus

61. Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas kõnealuste isikuandmete avaldamine puudutab „terviseandmeid“ IKÜM artikli 9 tähenduses.

Mõiste „terviseandmed“ lai tõlgendus

62. Selle küsimuse tähtsus seisneb selles, et IKÜM artiklis 9 on ette nähtud eriline õiguslik kord, mis kaitseb nn tundlike isikuandmete kategooriaid, mille hulka kuuluvad ka „tervisega seotud isikuandmed“ (ehk „terviseandmed“). Need andmed, mida peetakse eraelu puutumatuse keskmes olevaks, nõuavad kõrgetasemelist kaitset nii eraelu puutumatuse, ametisaladuse kui ka isikuandmete kaitse õigusaktide kaudu [28]. Seetõttu on nende töötlemine IKÜM artikli 9 lõikega 1 keelatud, välja arvatud juhul, kui on kohaldatav üks lõikes 2 sätestatud eranditest. Seda kajastab IKÜM põhjendus 51, mis käsitleb tundlikke andmeid ja mille kohaselt on see eriline kaitse seletatav, „sest nende töötlemise kontekst võib põhiõigusi ja -vabadusi olulisel määral ohustada“. IKÜM põhjenduses 54 on märgitud, et terviseandmete avalikes huvides töötlemisel ei tohiks isikuandmeid „muudel eesmärkidel töödelda kolmandad isikud, näiteks tööandjad või kindlustus-

[26] Vt 18. juuli 2006. aasta kohtuotsus Meca-Medina ja Majcen *vs.* komisjon (C-519/04 P, edaspidi „kohtuotsus Meca-Medina ja Majcen *vs.* komisjon“, EU:C:2006:492, punkt 47). Harrastussportlaste puhul saab liidu õigust kohaldada ka kodakondsuse kaudu (vt 13. juuni 2019. aasta kohtuotsus TopFit ja Biffi (C-22/18, EU:C:2019:497)).

[27] Lisaks ei pruugi sellel mõistel olla kõikides liikmesriikides sama sisu, mistõttu sõltuks erinevate tõlgenduste korral IKÜMi kohaldamisala riigisisesest õigusest.

[28] Vt siiski eraelu puutumatuse õiguse ja isikuandmete kaitse õiguse olemuse, kohaldamisala ja süsteemide erinevuste kohta Tambou, O., „Chapitre 1. Droit autonome du droit au respect de la vie privée“, teoses *Manuel de droit européen de la protection des données à caractère personnel*, Bruylant, Bruxelles, 2020 (1. trükk), lk 21 jj. Roomas 4. novembril 1950 alla kirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artikli 8 kohta vt eelkõige 5. oktoobri 1994. aasta kohtuotsus X *vs.* komisjon (C-404/92 P, EU:C:1994:361, punkt 23) ja EIK 25. veebruari 1997. aasta kohtuotsus Z *vs.* Soome (CE:ECHR:1997:0225JUD002200993, punkt 95).

ja pangandusettevõtjad“ [29]. Lisaks on vajadus andmekaitse järele suurenenud seoses tervishoiustruktuuride arvutiseerimise ning andmekandjate ja andmevoogude digitaliseerimisega [30].

63. Lisan, et IKÜM artikli 9 lõikes 1 ette nähtud terviseandmete töötlemise keeld ei sõltu sellest, kas isikuandmete töötlemise käigus ilmsiks tulnud teave on õige või mitte või kas vastutav töötleja tegutseb eesmärgiga saada teavet, mis kuulub ühte selles sättes nimetatud eriliikidest [31]. Sellest tuleb järeldada, et vastutava töötleja eesmärk ja eelkõige asjaolu, et töötlemine on vajalik seadusjärgse kohustuse või avaliku huvi tõttu, on küll oluline tegur IKÜM artikli 9 lõikes 2 ette nähtud kümnest erandist ühe võimalikul kohaldamisel, kuid ei ole asjaolu, mida tuleb „terviseandmeteks“ *kvalifitseerimise* etapis arvesse võtta [32].

64. Vastavalt IKÜM artikli 4 punktile 15 koostoimes selle määruse põhjendusega 35 hõlmavad sellised andmed kõiki füüsilise isiku füüsilise ja vaimse tervisega seotud isikuandmeid, mis annavad teavet [33] tema varasema, praeguse või tulevase tervisliku seisundi kohta.

65. Euroopa Kohus on juba otsustanud, et arvestades IKÜMi eesmärki, tuleb mõistet „terviseandmed“, mis on ette nähtud selle määruse artikli 9 lõikes 1, tõlgendada laialt [34]. IKÜM artikli 4 punkti 15 ja artikli 9 kontekstipõhise ja teleoloogilise tõlgenduse kohaselt piisab terviseandmeteks kvalifitseerimiseks sellest, kui kõnealused andmed võivad – isegi *kaudselt* – anda *intellektuaalse lähendamise või järeldamise teel* teavet andmesubjekti tervisliku seisundi kohta [35].

66. Selles kontekstis tundub mulle, et skemaatiliselt võiks eristada kahte terviseandmete kategooriat.

29 Siin peetakse silmas näiteks diskrimineerimise ohtu. Seega võib halvenev tervislik seisund põhjustada diskrimineerimist töö, kindlustuse või krediidi saamisel.

30 Kuigi käesolevas kohtuasjas ei ole tegemist otseselt tervisega seotud isikuandmetega, võivad ühendatud rakenduste ja seadmetega seotud tervisega seotud isikuandmed aidata määratleda mõistet „terviseandmed“. Näiteks „heaoluandmed“ või „enesemõõtmised“ (südame löögisagedus, unemustrid, toitumine, tarbimisharjumiste andmed supermarketikaartidel jne) tekitavad küsimusi selle kohta, kas need on „terviseandmed“. Näiteks igapäevaste sammude arv ei ole iseenesest terviseandmed, kuid need võivad selleks muutuda, kui need töötlemata andmed kombineeritakse muude andmetega ja neist saab teha järeldusi isiku tervisliku seisundi või terviseriski kohta (vt selle kohta artikli 29 töörühma 5. veebruaril 2015 komisjoni DG Connectile „mHealthi“ kohta saadetud kirja lisa „Health data in apps and devices“, lk 2, kättesaadav aadressil:
https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/other-document/files/2015/20150205_letter_art29wp_ec_health_data_after_plenary_annex_en.pdf).
Vt paljudest nutistu ehk Internet of Things (IoT) kohta Casarosa, F. ja Gennari, F., „Data Sharing in the Internet of Medical Things – Between the Data Act and the EHDS“, *European Journal of Risk Regulation*, Cambridge University Press, Cambridge, 2025, lk 1–23; vt ka Yaşar, B., „I can feel your heartbeat: E-health evidence in criminal investigations“, *Shaping Utopia through law: How the law does (not) provide an answer to societal challenges*, Intersentia, Bruxelles, 2023 (1. trükk), lk 43–68, eriti lk 57, punkt 4.2.1.

31 Vt 4. oktoobri 2024. aasta kohtuotsus Schrems (andmete edastamine laiale üldsusele) (C-446/21, EU:C:2024:834, punkt 73 ja seal viidatud kohtupraktika) ja 4. oktoobri 2024. aasta kohtuotsus Lindenapotheke (C-21/23, edaspidi „kohtuotsus Lindenapotheke“, EU:C:2024:846, punkt 87).

32 Vt selle kohta kohtuotsus Lindenapotheke (punkt 92). Käesoleval juhul on eriti asjakohased IKÜM artikli 9 lõike 2 punktides g ja i nimetatud erandid, mis näevad ette, et tundlike andmete töötlemine on võimalik, kui see on „vajalik olulise avaliku huviga seotud põhjustel“ või „rahvatervise valdkonna avalikes huvides“, tingimusel et see on proportsionaalne.

33 Euroopa Nõukogu 18. mai 2018. aasta „ajakohastatud konventsiooni“ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete automatiseeritud töötlemisel (tuntud kui „konventsioon 108+“) artiklis 6 on samuti seda mõistet kasutatud ja andmete eriliikidena ette nähtud „isikuandmed […] tervise kohta […]“.

34 Vt kohtuotsused Lindqvist (punkt 50) ja Lindenapotheke (punkt 81).

35 Vt 1. augusti 2022. aasta kohtuotsus Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (C-184/20, edaspidi „kohtuotsus Vyriausioji tarnybinės etikos komisija“, EU:C:2022:601, punktid 123–127) ja Lindenapotheke (punkt 83). Määratluse selline lai käsitlus võiks tuleneda soovist „võidelda uute megaandmetehnoloogiate (*big data*) võimaliku mõjuga, mis võiksid saada palju teadmisi isiku tervise kohta, töödeldes andmeid, mis üksnes näitavad midagi tema tervisliku seisundi kohta“ (vabatõlge) (vt Verhenneman, G., „Chapter III. – Understanding the Subject of Protection“, teoses *The Patient, Data Protection and Changing Healthcare Models*, Intersentia, Bruxelles, 2021 (1. trükk), lk 97 jj, eriti lk 109).

67. Need on ühelt poolt meditsiinivaldkonnas loodud andmed, mida saab minu arvates pidada „olemuselt[36] objektiivseteks[37]“ terviseandmeteks, mis – nagu on märgitud IKÜM põhjenduses 35 – puudutavad teavet näiteks füüsilise või vaimse haiguse, puude, haigestumisohu, haigusloo või kliinilise ravi kohta. Need sisalduvad tavaliselt andmesubjekti tervisetoimikus[38]. IKÜM põhjenduses 35 on „terviseandmetena“ nimetatud ka andmeid, mis ei ole küll meditsiinivaldkonna andmed, kuid mida kogutakse tervisetoimikusse lisamiseks, nagu sellesse toimikusse lisamiseks mõeldud haldusandmed. Sel juhul on tegemist andmetega, mida käsitatakse tervisega seotud andmetena ja mis annavad teavet andmesubjekti tervisliku seisundi kohta.

68. Selles kontekstis on IKÜM põhjenduses 35 mainitud mõistel „haigestumisoht“ kindlasti teatav tähtsus. Nagu artikli 29 töörühma tööst nähtub, hõlmab see ka andmeid andmesubjekti võimaliku tulevase terviseseisundi kohta. Seega võetakse arvesse „teaduslikult tõestatud või üldiselt tajutavat“ tulevast haigestumisohtu ning näidetena tuuakse välja ülemäärast alkoholi või tubaka tarbimist ja narkootikumide tarvitamist[39].

69. Teiselt poolt võivad andmed väljaspool meditsiinilist konteksti puudutada tervist, eriti kui kõnealused andmed võivad kas või kaudselt „anda“ teavet andmesubjekti endise, praeguse või tulevase füüsilise või vaimse tervise kohta[40]. Mõiste „terviseandmed“ „hall tsoon“[41] tõstatab küsimuse, mil määral võib nende andmete kaudne seos tervisega viia selleni, et andmeid saab kvalifitseerida terviseandmeteks. Määrav on siin see, kas kõnealuste andmete põhjal on võimalik teha järeldusi asjaomase isiku tervisliku seisundi kohta, olgu siis tegemist patoloogilise või füsioloogilise seisundiga, olenemata nende järelduste usaldusväärsusest. Sellega seoses võib arvesse võtta[42] konteksti kuuluvaid elemente, nagu ka seost kõnealuse teabe ja selle vahel, et sellest saab tuletada isiku tervise mõne aspekti[43].

36 Vt Maisnier-Broché, L., „Fasc. 945: Données de santé à caractère personnel – Régime général“, *JurisClasseur Communication*, 2019.

37 Vt Herveg, J. ja Van Gyshesemm, J.-M., „Titre 16 – L'impact du Règlement général sur la protection des données dans le secteur de la santé“, teoses *Le règlement général sur la protection des données (RGPD/GDPR)*, Larcier, Bruxelles, 2018 (1. trükk), lk 722.

38 Vt analoogia alusel 15. veebruari 2007. aasta töödokument terviseandmete töötlemise kohta elektroonilistes tervisetoimikutes (artikli 29 töörühma 15. veebruari 2007. aasta WP 131, punkt II.2), kättesaadav järgmisel aadressil: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2007/wp131_fr.pdf.

39 Vt artikli 29 töörühma 5. veebruaril 2015 komisjoni DG Connectile „mHealthi“ kohta saadetud kirja lisa „Health data in apps and devices“, lk 2, kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/other-document/files/2015/20150205_letter_art29wp_ec_health_data_after_plenary_annex_en.pdf.

40 Vt eelkõige Euroopa Andmekaitseinspektori 21. aprilli 2020. aasta suunised 03/2020 terviseandmete töötlemise kohta teadusuuringute eesmärgil seoses COVID-19 puhanguga, punkt 3.1, mis on kättesaadav aadressil: https://www.edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202003_healthdatascientificresearchcovid19_fr.pdf.

41 Schäfke-Zell, W., „Revisiting the definition of health data in the age of digitalized health care“, *International Data Privacy Law*, Oxford University Press, Oxford, kd 12, nr 1, 2022, lk 33–43.

42 Vt kohtujurist Szpunari ettepanek kohtuasjas Lindenapotheke (C-21/23, EU:C:2024:354, punkt 47).

43 Vt artikli 29 töörühma 5. veebruaril 2015 komisjoni DG Connectile „mHealthi“ kohta saadetud kirja lisa „Health data in apps and devices“, lk 2, kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/other-document/files/2015/20150205_letter_art29wp_ec_health_data_after_plenary_annex_en.pdf. Vt selle küsimuse kohta ka Verhenneman, G., „Chapter III. – Understanding the Subject of Protection“, teoses *The Patient, Data Protection and Changing Healthcare Models*, Intersentia, Bruxelles, 2021 (1. trükk), lk 97 jj. Märgin, et arvesse võib võtta isegi ebakindlat seost (vt Mascret, C., „Arrêt „Lindenapotheke“: vers une protection renforcée des données de santé et une ouverture des voies de recours en matière de protection des données (CJUE, 4 octobre 2024, C-21/23)“, *Journal de droit européen*, 2025/1, lk 17–20).

70. Näiteks pidas artikli 29 töörühm terviseandmeteks teavet isiku kuulumise kohta tervisega seotud eesmärkidega rühmadesse, nagu Kaalujälgijad (*Weight Watchers*) või Anonüümsed Alkohoolikud (*Alcooliques anonymes*)[44]. Lisaks võivad „enesemõõtmisest" (näiteks ühendatud kella salvestatud kehakaal või vererõhk) saadud toorandmed, mis ei ole iseenesest terviseandmed, koos muu teabega võimaldada teha järeldusi andmesubjekti tervise kohta. Artikli 29 töörühm täpsustab sellega seoses, et iga juhtumit tuleks hinnata eraldi: rakendus, mis jälgib ja salvestab mõne päeva jooksul tehtud sammude arvu ning kustutab need andmed nädala pärast, ei pruugi olla „terviseandmete" töötlemine. Samas rakendust, mis ühendab mitme aasta jooksul inimese kohta tehtud täielikke kvantifitseeritud kirjeid (näiteks unemustrite ja treeningharjumuste jälgimine, üksikasjalik toitumis-, kaaluandmete, kehamassi indeksi, arteriaalse vererõhu andmete ja muu eluliste näitajate statistika ning tujupäeviku andmed), peetakse terviseandmete töötlemiseks. Sellisel juhul ei loeta terviseandmeteks mitte ainult järeldusi ja tuletusi, vaid ka toorandmeid[45].

Kohaldamine käesoleval juhul

71. Põhikohtuasjas näevad vaidlusalused reeglid ette, et lisaks asjaomaste sportlaste nimedele ja nende võistluskeelu kestusele avaldatakse ka võistluskeelu põhjused viitega tuvastatud rikkumis(t)e kategooriale. Kui rikkumine on seotud keelatud aine või meetodiga, märgitakse ka see ära ÖADRi veebisaidil avaldatud teadaandes[46].

72. Kõigepealt tuleb meenutada, et dopinguvastaste reeglite rikkumised, mis üldsusele avaldatakse, jagunevad mitmesse kategooriasse[47].

73. Olen sarnaselt Austria andmekaitseametiga seisukohal, et ainult kategooriates 2.1 ja 2.2 ette nähtud rikkumisi tuleb analüüsida lähtuvalt mõistest „terviseandmed". Muud rikkumised puudutavad tegusid, mis minu arvates ei anna iseenesest isegi kaudselt teavet asjaomase isiku

44 Vt artikli 29 töörühma 5. veebruaril 2015 komisjoni DG Connectile „mHealthi" kohta saadetud kirja lisa „Health data in apps and devices", lk 2, kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/other-document/files/2015/20150205_letter_art29wp_ec_health_data_after_plenary_annex_en.pdf. Vt ka tarbimisharjumuste ja sõltuvuse eristamise kohta Borges, G., „Der Mann mit der Brille und die DSGVO – Der Begriff des Gesundheitsdatums", *Rechtswissenschaft*, kd 14, nr 2, 2023, eriti lk 172–173.

45 Vt selle kohta artikli 29 töörühma 5. veebruaril 2015 komisjoni DG Connectile „mHealthi" kohta saadetud kirja lisa „Health data in apps and devices", lk 2 ja joonealune märkus 5, kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/other-document/files/2015/20150205_letter_art29wp_ec_health_data_after_plenary_annex_en.pdf. Samuti ei ole ostuharjumused supermarketis iseenesest terviseandmed, vaid need võivad muutuda terviseandmeteks, kui neid kombineeritakse ja analüüsitakse selliste häirete jälgimiseks nagu rasvumine või diabeet.

46 Säte, mille kohaselt avaldamine toimub „ilma et avaldatud andmete põhjal oleks võimalik teha asjaomase isiku terviseandmete kohta järeldusi", ei ole piisav, et välistada siin esitatud küsimuse asjakohasus. Mulle näib, et see tähelepanek viitab juhtudele, kus on antud luba kasutada raviotstarbel (mis võimaldavad meditsiinilise haigusseisundiga sportlasel teatud tingimustel kasutada keelatud ainet või keelatud meetodit, ilma et seda teavet avalikustataks ja ilma et see oleks reeglite rikkumine), või üksikasjadele testide tulemuste kohta, millega ei ole käesoleval juhul tegemist.

47 Nende rikkumiskategooriate loetelu, mis on nummerdatud 2.1–2.11, on kättesaadav NADA veebilehel ja koodeksis. Kokkuvõttes on kategooriasse 2.1 kuuluvad rikkumised keelatud aine, selle metaboliitide või markerite esinemine sportlase antud proovis; 2.2 keelatud aine või keelatud meetodi kasutamine või kasutamise katse sportlase poolt; 2.3 sportlase proovi võtmisest kõrvalehoidmine, proovi andmisest keeldumine või proovi andmata jätmine; 2.4 sportlase poolt asukoha kindlaksmääramise kohustuse rikkumine; 2.5 sportlase või muu isiku poolt dopingukontrolli mis tahes elemendi võltsimine või võltsimise katse; 2.6 sportlase või sportlase tugipersonali liikme poolt keelatud aine või meetodi omamine; 2.7 keelatud ainega või keelatud meetodiga kaubitsemine või kauplemise katse sportlase või muu isiku poolt; 2.8 sportlase enda poolt või muu isiku poolt sportlasele võistlustel või väljaspool võistlusi keelatud aine või meetodi manustamine või manustamise katse; 2.9 sportlase või muu isiku kaasosalus või kaasosaluse katse; 2.10 sportlase või muu isiku keelatud seotus ning 2.11 sportlase või muu isiku tegevus selleks, et takistada ametiasutustele teatamist või survemeetmed selliste hoiatusteadete vastu.

tervisliku seisundi kohta. Näiteks teave selle kohta, et sportlane ei täitnud asukoha kindlaksmääramise kohustust (kategooria 2.4 rikkumine) või tegeles keelatud ainetega kaubitsemisega (kategooria 2.7 rikkumine), ei anna mingit teavet tema tervisliku seisundi kohta.

74. Järgmiseks tuleb märkida, et kategooriate 2.1 ja 2.2 rikkumiste tuvastamine hõlmab asjaomase sportlase dopinguvastaseid teste ja proovide analüüsi keelatud ainete ja meetodite tuvastamiseks. Lisan, et neid analüüse teevad akrediteeritud [48] spetsialistid ja seega peaaegu meditsiinilises või isegi meditsiinilises kontekstis. Selliste rikkumiste tuvastamine viitab seega mõistele „teave, mis on saadud mingi kehaosa või kehast pärineva aine […] kontrollimise või uurimise tulemusena“ IKÜM põhjenduse 35 tähenduses. Sellist teavet võiks seega pidada oma *olemuselt* terviseandmeteks.

75. Sellega seoses on tõsi, et test tehakse selleks, et tuvastada dopinguained, mida on võetud sportliku sooituse parandamiseks, ning et kõnealuse teabe avalikustamises seisnev isikuandmete töötlemine teenib asjaomase sportlase suhtes repressiivset ja hoiatavat eesmärki. Tuletan siiski meelde, et taotletav eesmärk ei ole kõnealuste andmete *kvalifitseerimise* seisukohast oluline [49].

76. Samuti ei minu arvates veenev asjaolu, et dopinguained ei ole ravimid. Ühest küljest ei hõlma mõiste „terviseandmed“ ainult raviotstarbelisi meditsiinilisi andmeid. Pealegi on mõned ravimid väärkasutamisel tervisele kahjulikud. Teiselt poolt on dopinguvastase võitluse eesmärk küll edendada õiglust ja sportlaste võrdsust, kuid see on ka tervishoiuprobleem [50]. Paljud ained või meetodid on nimelt keelatud eelkõige nende kahjuliku mõju tõttu tervisele, isegi kui see mõju on erinev sõltuvalt tootest, manustatavast kogusest või asjaomase isiku füüsilisest seisundist [51].

77. Seega ei saa kõnealuse teabe kvalifitseerimisel, olenemata sellest, kas sportlase eesmärk on parandada oma sooritust, minu arvates jätta tähelepanuta mõju, mida keelatud aine imendumine sportlase tervisele avaldab, olenemata sellest, kas see mõju on praegune või tulevane.

78. Lõpuks näib mulle, et asjaolu, et ÖADR avaldab organismis avastatud keelatud aine nime veebis, annab üldsusele teavet ohtude kohta, mida selle aine imendumine võib kõnealuse sportlase tervisele kaasa tuua.

79. On tõsi, et üksnes organismis esineva keelatud aine nime mainimist võib pidada iseenesest ebapiisavaks, et anda teavet asjaomase sportlase isegi tulevase tervisliku seisundi kohta. Selles osas võib juba teabe *sisu* pidada liiga piiratuks ja seost tervisliku seisundiga liiga kaudseks või isegi liiga hüpoteetiliseks selleks, et teave võiks kujutada endast „terviseandmeid“ IKÜMi tähenduses. Siiski ei saa välistada, et koos muude elementidega võib see teave isegi *kaudselt* olla selline, et see võib *intellektuaalse lähendamise või tuletamise teel* anda teavet asjaomase isiku tervisliku seisundi kohta isegi tulevikus.

48 Koodeksi artiklis 6.1 on ette nähtud akrediteeritud või heakskiidetud laborite kasutamine.

49 Vt käesoleva ettepaneku punkt 63.

50 Lisaks ELTL artiklile 165 ja arvukatele rahvusvahelistele õigusaktidele vt EIK 18. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus Nationale des Associations et Syndicats de Sportifs (FNASS) jt *vs.* Prantsusmaa (CE:ECHR:2018:0118JUD004815111, punkt 165) ning kohtuotsus Meca-Medina ja Majcen *vs.* komisjon (punkt 43).

51 Vt selle kohta koodeksi artikkel 4.3, mis käsitleb ainete ja meetodite keeldude loetellu kandmise kriteeriume, milles on eelkõige silmas peetud meditsiinilisi või teaduslikke tõendeid selle kohta, et „aine või meetodi kasutamine kujutab endast tegelikku või potentsiaalset ohtu sportlase tervisele“. Vt näiteks ka spordis keelatud ainete mõju tervisele, mis on loetletud tervisekaitsevahendite teabevahendis „Vidal“, mille andmebaasi on heaks kiitnud Prantsusmaa terviseamet Haute Autorité de Santé (HAS) („Les substances interdites dans la pratique sportive“, VIDAL, kättesaadav aadressil: https://www.vidal.fr/sante/sport/sport-medicaments/sport-dopage-substances-interdites/tous-sports.html).

80. Seetõttu olen seisukohal, et kõnealuse aine nime (või selle kategooria) mainimine annab teavet, mis võib – isegi kui need andmed ei ole väga üksikasjalikud – tõenäoliselt anda teavet asjaomase isiku tervisliku seisundi kohta, olgugi et kaudselt. IKÜMi konkreetses kontekstis on selline mainimine teatavatel asjaoludel, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus, „terviseandmed“ selle IKÜM artikli 4 punkti 15 ja artikli 9 lõike 1 tähenduses koostoimes selle määruse põhjendusega 35.

81. Seevastu leian, et see ei oleks nii, kui kõnealust keelatud ainet (või selle kategooriat) ei oleks märgitud. Nimelt oleks sellisel juhul ühelt poolt keelatud aine organismis esinemise tõttu rikkumise tuvastamist ja teiselt poolt asjaomase isiku tervislikku seisundit käsitlevat teavet omavahel isegi „intellektuaalse lähendamise või järeldamise“ abil võimatu seostada. See seos oleks minu arvates seega liiga kaudne selleks, et avalikustatud teave võiks kuuluda IKÜMi „terviseandmete“ kategooriasse.

Järeldus teise küsimuse kohta

82. Teen seega Euroopa Kohtule ettepaneku otsustada, et IKÜM artikli 9 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et asjaomase sportlase nime, võistluskeelu kestuse ja põhjuste avalikustamine ei kujuta endast tervisega seotud andmete töötlemist selle sätte tähenduses, välja arvatud juhul, kui need põhjused hõlmavad selle keelatud aine või ainete nime, mille esinemine on tuvastatud kõnealuse sportlase organismis, kui see märge võib kas või kaudselt anda teavet asjaomase sportlase tervisliku seisundi kohta isegi tulevikus, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Viies küsimus

83. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib sisuliselt, kas vaidlusalune andmete avaldamine kujutab endast süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmete töötlemist IKÜM artikli 10 tähenduses. Ta täpsustab sellega seoses, et põhikohtuasjas käsitletavad karistused hõlmavad tiitlite ja preemiate äravõtmist ning kõigil (riigisisestel ja rahvusvahelistel) võistlustel osalemise keelu kehtestamist mitmeks aastaks või eluaegset võistluskeeldu. Lisaks märgib ta, et ADBG § 24 lõike 4 kohaselt ei või spordiorganisatsioonid „kasutada“ isikuid, kellele on dopinguvastaste õigusaktide alusel määratud võistluskeeld, ning seetõttu ei saa nad neid tasu eest tööle võtta.

84. Enne kõnealuste dopinguvastaste süüdimõistvate otsuste ja rikkumiste olemuse analüüsimist tahaksin meelde tuletada kriminaalõigusliku kvalifikatsiooni tähtsust IKÜM artikli 10 kontekstis.

IKÜM artikli 10 tähenduses süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegude „kriminaalõigusliku“ olemuse olulisus

85. Tuleb meenutada, et liidu seadusandja ei keela süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmete töötlemist, vaid allutab selle töötlemise tugevdatud kontrollile, kuna see võib oluliselt mõjutada andmesubjektide elu, eelkõige maine kahjustamise või diskrimineerimise näol teistes valdkondades. Selline töötlemine võib seega toimuda ainult „ametiasutuse järelevalve all“ või siis, kui sellist töötlemist lubavad õigusaktid näevad ette „asjakohased kaitsemeetmed

andmesubjektide õiguste ja vabaduste kaitseks“ [52]. IKÜM artikkel 10 jätab selle tugevdatud kaitse üksnes kriminaalõiguse valdkonda, kusjuures mõiste „kriminaalkaristus“ tähistab nii „süüdimõistmist“ kui ka „süütegusid“ [53].

86. IKÜM artikli 10 kohaldamisalasse võib seega kuuluda süüdimõistvate otsuste ja süütegude registri pidamine eraõiguslike asutuste poolt [54], näiteks rahapesu vastase võitluse raames või kohtuekspertiisi laboratooriumide tegevuse raames [55]. Näiteks võib tuua ka isikuandmete töötlemise sõidukirendiasutuste poolt, kes identifitseerivad ja nimetavad sõidukijuhi, kes on väidetavalt rikkunud liiklusreegleid.

87. Käesoleval juhul on seega küsimus selles, kas „spordiga seotud karistusregister“, mille on NADA ja ÖADR üles laadinud, kujutab endast süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegude „registrit“, mis kuulub IKÜM artikli 10 kohaldamisalasse ja eeldab seega tugevdatud kaitset.

Analüüs selle kohta, kas dopinguvastased süüdimõistvad otsused ja rikkumised on oma olemuselt „kriminaalõiguslikud“ IKÜM artikli 10 tähenduses

88. Euroopa Kohtu kohtupraktika kohaselt nõuab mõiste „süütegu“, mis on otsustava tähtsusega selleks, et kindlaks teha, kas isikuandmete töötlemise suhtes saab kohaldada IKÜM artiklit 10, kogu liidus autonoomset ja ühetaolist tõlgendamist ning sellise tõlgenduse andmisel tuleb arvesse võtta selle sättega taotletavat eesmärki ja konteksti, mille osa see säte on, ilma et siinkohal oleks oluline nimetatud süütegudele asjaomase liikmesriigi antav kvalifikatsioon, kuna viimane võib riigiti olla erinev.

89. Seega on rikkumise kriminaalõigusliku laadi hindamisel asjakohased kolm „Engeli kriteeriumi“, mille on Euroopa Kohus välja töötanud [56], nimelt süüteo õiguslik kvalifitseerimine riigisiseses õiguses, süüteo laad ja selle karistuse raskusaste, mis võidakse asjaomasele isikule määrata.

90. Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on neid kriteeriume arvestades hinnata, kas põhikohtuasjas kõne all olevad süüdimõistvad otsused ja süüteod on oma olemuselt IKÜM artikli 10 tähenduses kriminaalõiguslikku laadi, võib Euroopa Kohus eelotsusetaotlust lahendades siiski teha täpsustusi, mille eesmärk on juhendada liikmesriigi kohut tema tõlgenduse andmisel [57].

[52] Vt kohtuotsus Latvijas Republikas Saeima (punkt 100) ja 7. märtsi 2024. aasta kohtuotsus Endemol Shine Finland (C-740/22, EU:C:2024:216, punkt 49). Vt analoogia alusel seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT 1995, L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355) artikli 8 lõikega 5 24. septembri 2019. aasta kohtuotsus GC jt (delikaatsetele andmetele viitavate linkide eemaldamine) (C -136/17, EU:C:2019:773).

[53] Vt kohtuotsus Latvijas Republikas Saeima (punkt 77–79), mis järgis selles osas kohtujurist Szpunari ettepanekut kohtuasjas Latvijas Republikas Saeima (karistuspunktid) (C-439/19, EU:C:2020:1054, punktid 74–78).

[54] Tuleb meenutada, et isikuandmete töötlemine nimetatud eesmärkidel *„pädevate asutuste“* poolt direktiivi 2016/680 tähenduses kuulub selle direktiivi kui *lex specialis*e (vt käesoleva ettepaneku punkt 34), mitte IKÜMi kui *lex generalis*e kohaldamisalasse. Kui aga isikuandmeid töötlevad eraõiguslikud asutused (või pädevad asutused, kuid muudel kui direktiivis 2016/680 sätestatud eesmärkidel), võib kohaldada IKÜMi ja eelkõige artiklit 10.

[55] Vt IKÜM põhjendus 19.

[56] Kriteeriumid, mis on nii nimetatud viitega kohtuotsusele, milles Euroopa Inimõiguste Kohus need esimest korda kehtestas: EIK 8. juuni 1976. aasta kohtuotsus Engel *vs*. Madalmaad (CE:ECHR:1976:0608JUD000510071, punkt 82). Need kriteeriumid võttis Euroopa Kohus üle eelkõige 5. juuni 2012. aasta kohtuotsuses Bonda (C-489/10, EU:C:2012:319, punkt 37 jj). Vt ka kohtuotsus Latvijas Republikas Saeima (punktid 85 ja 87 ning seal viidatud kohtupraktika).

[57] Vt 20. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Menci (C-524/15, EU:C:2018:197, punkt 27) ning 14. septembri 2023. aasta kohtuotsus Volkswagen Group Italia ja Volkswagen Aktiengesellschaft (C-27/22, EU:C:2023:663, punkt 46).

91. Analüüsin seega kõnealuseid rikkumisi ja süüdimõistvaid otsuseid nende kolme kriteeriumi alusel.

– *Rikkumise õiguslik kvalifitseerimine riigisiseses õiguses*

92. Eelotsusetaotlusest nähtub, et Austria õiguse kohaselt viib ÖADR asjaomase spordialaliidu nimel läbi *distsiplinaarmenetlusi*. Samuti rõhutas Austria valitsus kohtuistungil, et dopinguvastased reeglid on *sui generis* iseloomuga, kuna dopinguvastaste reeglite rikkumised on asjaomaste spordialaliitude reeglite rikkumised, mida sportlased kohustuvad järgima [58], mitte seaduse rikkumised.

93. Dopinguvastaste reeglite rikkumiste kvalifitseerimine riigisiseses õiguses ei vasta seega „kriminaalõiguslikule“ kvalifitseerimisele IKÜM artikli 10 tähenduses.

94. Samas tuleb esimese Engeli kriteeriumi ulatust pidada suhteliseks, kuna isegi selliste rikkumiste puhul, mida riigisiseses õiguses ei kvalifitseerita „kuritegudeks“, võib kriminaalõiguslik laad siiski tuleneda kõnealuse rikkumise laadist endast ja nende sanktsioonide rangusastmest, mille rikkumised võivad kaasa tuua [59]. See kehtib eelkõige dopinguvastaste reeglite puhul, kuna loodud riikideülene süsteem hõlmab erinevaid rahvusvahelisi ja riigisiseseid osalejaid [60] ning liikmesriigid on koodeksi integreerinud oma õigussüsteemi mitmel viisil. Dopinguvastaste reeglite rakendamine on seega riigiti tingimata mitmekesine, sõltuvalt riigikorralduse erinevatest mudelitest, isegi kui näib, et enamikus liikmesriikides ei ole riikide dopinguvastastel organisatsioonidel selleks kriminaalõiguslikku pädevust [61].

95. Seega tuleb analüüsida kahte ülejäänud Engeli kriteeriumi.

– *Rikkumise laad*

96. Teine kriteerium nõuab kontrollimist, kas kõnealusel sanktsioonil on muu hulgas karistuslik eesmärk, ilma et ainuüksi asjaolu, et see täidab ka preventiivset eesmärki, takistaks selle kvalifitseerimist „kriminaalkaristuseks“. Nimelt tuleneb kriminaalkaristuse olemusest endast, et selle eesmärk on nii õigusvastaste tegude eest karistamine kui ka selliste tegude ennetamine. Seevastu meede, millega üksnes heastatakse asjaomase süüteoga tekitatud kahju, ei ole kriminaalõiguslik [62].

97. Eelotsusetaotlusest nähtub, et dopinguvastaste reeglite rikkumistele vastavad kahte liiki karistused.

58 Spordiorganisatsioonidega liitudes ning spordiüritustel ja -võistlustel osaledes kohustuvad elukutselised sportlased (lepinguliselt või nõusoleku andmisega) mitte kasutama dopinguid.

59 Vt kohtuotsus Latvijas Republikas Saeima (punkt 88 ja seal viidatud kohtupraktika).

60 Lisaks rahvusvahelistele ja riikide spordialaliitudele olgu mainitud riigi tasandil määratud pädevad asutused, sealhulgas „riikide dopinguvastastele organisatsioonidele“ (edaspidi „dopinguvastased organisatsioonid“), on iga riigi poolt riigi tasandil dopinguvastaste programmide eest vastutavateks peamisteks asutusteks määratud üksused, mis on loetletud WADA veebisaidil (vt dopinguvastaste organisatsioonide programm, mis on kättesaadav aadressil: https://www.wada-ama.org/fr/programme-des-onad).

61 Vt hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat (Euroopa Komisjon), van der Sloot, B., Paun, M., Leenes, R., jt, *Anti-doping & Data Protection: An evaluation of the anti-doping laws and practices in the EU Member States in light of the General Data Protection Regulation*, Office des publications de l'Union européenne, 2017, eriti lk 58, kättesaadav aadressil: https://data.europa.eu/doi/10.2766/042641.

62 Vt 20. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Garlsson Real Estate jt (C-537/16, EU:C:2018:193, punkt 33); Latvijas Republikas Saeima (punkt 89); 23. märtsi 2023. aasta kohtuotsus Dual Prod (C-412/21, EU:C:2023:234, punkt 30); 4. mai 2023. aasta kohtuotsus MV – 98 (C-97/21, EU:C:2023:371, punkt 42) ja 14. septembri 2023. aasta kohtuotsus Vinal (C-820/21, EU:C:2023:667, punkt 50).

98. Ühest küljest tiitlite ja auhindade äravõtmine, mis seisneb võitude tagasinõudmises, et jaotada need ümber sportlastele, kellel oleks olnud neile õigus, kui karistatud sportlane ei oleks võistlusel osalenud. Selline karistus näib reageerivat „mängureegli“ (*lex sportiva*) rikkumisele ja seda võib käsitada nii, et selle peamine eesmärk on taastada võistlustel aus mäng[63], isegi kui see ei muuda selle karistavat laadi asjaomase sportlase jaoks.

99. Teisest küljest on see spordivõistlustel osalemise keeld, mis võib kesta mõni kuu või mitu aastat või, nagu see on ühe põhikohtuasja kaebaja puhul, tähendada koguni kõikidel võistlustel osalemise eluaegset keeldu. Võistluskeeldu võib kindlasti vaadelda kui soovi reegleid rikkunud sportlane „välja heita“, et ta sportlaste kogukonnast eemaldada või välja jätta ning seeläbi säilitada selle kogukonna ausust. Samas on selle eesmärk ka karistada sportlast, kes on rikkunud dopinguvastaseid reegleid, mida ta oli kohustunud järgima, ning hoiatada teisi sportlasi nii tegemast.

100. Nende dopinguvastaste karistuste esmane eesmärk – vähemalt võistluskeelu puhul – ei näi seega olevat hüvitada rikkumisega kolmandatele isikutele tekitatud kahju, vaid pigem karistada asjaomase sportlase käitumise eest, mis räägib kriminaalkorras süüdimõistmise kasuks[64]. Selles suhtes on dopinguvastastel reeglitel, isegi kui need ei ole kriminaalõiguslikud, repressiivne eesmärk[65].

101. Teise Engeli kriteeriumi järgi „kriminaalõiguslikuks“ kvalifitseerimine võib siiski tekitada kahte laadi kõhklusi.

102. Esimene kõhklus tuleneb tõdemusest, et Strasbourgi kohus on pigem käsitlenud distsiplinaarmenetlusi Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 tsiviilõigusliku osa alusel[66], välja arvatud näiteks juhul, kui tegemist on vabaduse võtmisega ja kui karistus on piisavalt range[67].

63 Vt Diakité, A., „Chapitre 2. La mise en œuvre des sanctions applicables aux athlètes à l'épreuve du respect des droits fondamentaux“, teoses *La mise en œuvre du Code mondial antidopage par les États*, Bruylant, Bruxelles, 2023, 1. trükk, punkt 1145, ja Rouiller, C., „Avis de droit sur la compatibilité de l'article 10.2 du Code mondial antidopage avec les principes fondamentaux du droit national suisse“, 25. oktoober 2005, lk 20 jj (kättesaadav aadressil: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/Compatibilit%C3%A9_droit_suisse_Document_entier.pdf).

64 Vt selle kohta EIK praktika, milles võetakse arvesse määratud karistuse (repressiivset või heastavat) eesmärki (EIK 23. novembri 2006. aasta kohtuotsus Jussila *vs.* Soome (CE:ECHR:2006:1123JUD007305301, punkt 38)).

65 Vt selle kohta Diakité, A., „Chapitre 2. La mise en œuvre des sanctions applicables aux athlètes à l'épreuve du respect des droits fondamentaux“, teoses *La mise en oeuvre du Code mondial antidopage par les Etats*, Bruylant, Bruxelles, 2023, 1. trükk, lk 501 jj, eriti punkt 1143.

66 Vt selle valdkonna kohtupraktika kokkuvõtteks EIK 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Ramos Nunes de Carvalho e Sá *vs.* Portugal (CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, punkt 123) ja 5. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Peleki *vs.* Kreeka (CE:ECHR:2020:0305JUD006929112, punkt 35). Vt selle kohta ka EIK endise presidendi Costa, J.-P. 13. oktoobri 2019. aasta arvamus ülemaailmse dopinguvastase koodeksi (koodeksi 2021. aasta eelnõu) kohta, eriti lk 5 jj, mis on kättesaadav aadressil: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/avis_2019_code_mondial_13_octobre.pdf.

67 Kohtuasjas Engel kõne all olnud sõjaväedistsipliini rikkumisi, mille eest isik määrati mõneks kuuks distsiplinaarüksusesse, peeti EIÕK artikli 6 kriminaalõigusliku osa kohaldamisalasse kuuluvaks (EIK 8. juuni 1976. aasta kohtuotsus Engel jt *vs.* Madalmaad (CE:ECHR:1976:0608JUD000510071, punkt 85)).

103. Eelkõige leiab Strasbourgi kohus, et EIÕK artikkel 6 on tsiviilõiguslikus osas kohaldatav „vaidluste suhtes, mis on seotud kutsealal tegutsemise õiguse äravõtmisega“ [68], sealhulgas spordi valdkonnas [69].

104. Kutsealal tegutsemise keelu kriminaalõiguslik olemus ei ole seega kaugeltki iseenesestmõistetav.

105. Mulle näib siiski, et sellest ei saa *ipso facto* ja absoluutselt järeldada, et distsiplinaarkaristus, mis viib spordivõistlustel osalemise keeluni, ei saa kunagi kuuluda kriminaalõiguse valdkonda.

106. Selline lähenemine näib olevat puhtformaalne.

107. Lisaks tuletan meelde, et EIÕK artikli 6 kaks aspekti – tsiviil- ja kriminaalõiguslik – ei pruugi üksteist tingimata välistada [70].

108. Lõpuks tuleb meeles pidada, et Strasbourgi kohus analüüsib, kas kõnesolev süütegu on karistus- või tsiviilõiguslik, lähtudes talle esitatud väidetest ja selleks, et hinnata, kas EIÕK artiklis 6 ette nähtud õiglase kohtumenetluse tagatised on kohaldatavad tsiviil- (lõige 1) või karistusõiguse (lõiked 1–3) alusel.

109. Seevastu IKÜM artikli 10 kontekstis tuleb hinnata, kas süüdimõistev kohtuotsus või süütegu on kriminaalõiguslik, et teha kindlaks, kas kõnealune isikuandmete töötlemine (käesoleval juhul avaldamine) puudutab teavet, mis väärib tugevdatud kaitset, mis eeldab ametiasutuse järelevalvet. Sellele lisandub, et miski ei keela laiemat tõlgendust, mis tagaks kõnealuste õiguste ja vabaduste tugevdatud kaitse [71]. Seega peab eelotsusetaotluse esitanud kohus IKÜM artikli 10 kontekstis hindama, kas Engeli kriteeriumid ja eelkõige teine rikkumise laadi puudutav kriteerium on täidetud või mitte.

68 Vt EIÕK artikli 6 tsiviilosa kohaldamise kohta distsiplinaarmenetlustele, mis viiakse läbi korporatiivsetes organites ja milles on otseselt kaalul õigus kutsealal tegutseda, EIK 22. juuli 2021. aasta kohtuotsus Reczkowicz *vs.* Poola (CE:ECHR:2021:0722JUD004344719, punktid 183–185 ja seal viidatud kohtupraktika), mis puudutab kohtunikke ja advokaate; EIK 23. juuni 1981. aasta kohtuotsus Le Compte, Van Leuven ja De Meyere *vs.* Belgia (CE:ECHR:1981:0623JUD000687875, punktid 41–51) arstide kohta; EIK 27. juuni 1997. aasta kohtuotsus Philis *vs.* Kreeka (Nr 2) (CE:ECHR:1997:0627JUD001977392, punkt 45) inseneri kohta ning EIK 5. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Peleki *vs.* Kreeka (CE:ECHR:2020:0305JUD006929112, § 39) notari kohta.

69 Vt EIK 2. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus Mutu ja Pechstein *vs.* Šveits (CE:ECHR:2018:1002JUD004057510); EIK 3. septembri 2019. aasta kohtuotsus Bakker *vs.* Šveits (CE:ECHR:2019:0903DEC000719807); EIK 28. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Ali Rıza jt *vs.* Türgi (CE:ECHR:2020:0128JUD003022610, punktid 153–161); EIK 18. mai 2021. aasta kohtuotsus Sedat Doğan *vs.* Türgi (CE:ECHR:2021:0518JUD004890914, punkt 20) ja EIK 18. mai 2021. aasta kohtuotsus Naki ja AMED Sportif Faaliyetler Kulübü Derneği *vs.* Türgi (CE:ECHR:2021:0518JUD004892416, punkt 20). Vt ka hiljutine EIK 10. juuli 2025. aasta kohtuotsus Semenya *vs.* Šveits (CE:ECHR:2025:0710JUD001093421, eriti punkt 161).

70 Vt EIK 10. veebruari 1983. aasta kohtuotsus Albert ja Le Compte *vs.* Belgia (CE:ECHR:1983:0210JUD000729975, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika); EIK 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Ramos Nunes de Carvalho e Sá *vs.* Portugal (CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, punkt 121) ja EIK 1. juuni 2023. aasta kohtuotsus Grosam *vs.* Tšehhi Vabariik (CE:ECHR:2023:0601JUD001975013, punkt 112).

71 Vt EIK 22. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Gestur Jónsson ja Ragnar Halldór Hall *vs.* Island (CE:ECHR:2020:1222JUD006827314, punkt 93).

110. Teine kahtlus tuleneb asjaolust, et dopinguvastaste reeglite rikkumised ja süüdimõistvad otsused puudutavad ainult ühte konkreetset isikute rühma, st sportlasi, sarnaselt distsiplinaarkaristustega, mille eesmärk on üldiselt tagada, et teatud isikute rühma liikmed järgiksid sellele rühmale omaseid käitumisreegleid [72]. Selliste sätete eesmärk on kaitsta kutseala au ja mainet ning säilitada üldsuse usaldus selle kutseala vastu [73].

111. Selline järeldus võimaldaks kindlasti kvalifitseerida rikkumise „distsiplinaarseks“ selles mõttes, et see kehtib teatud hulga isikute suhtes, kelle suhtes kohaldatakse konkreetseid reegleid. Selle poolest erineb käesolev kohtuasi kohtuasjast, milles tehti kohtuotsus Latvijas Republikas Saeima, milles liiklusrikkumiste eest karistuspunktide määramine põhines üldkohaldataval õigusaktil [74].

112. See ei välista siiski rikkumise kvalifitseerimist kuriteoks IKÜM artikli 10 tähenduses. Nimelt, kui distsiplinaarmeetmetele omasest väiksemast ulatusest piisaks selleks, et takistada rikkumise „kuriteoks“ kvalifitseerimist, oleks sel juhul jällegi tegemist selle mõiste puhtformaalse käsitusega. Selline lähenemine ei sobi hästi kokku kohtupraktikaga, mille kohaselt tuleb rikkumise laadi määratlemiseks karistusega taotleda karistavat või ennetavat eesmärki, mitte pelgalt heastavat eesmärki.

113. Käesoleval juhul ei ole aga dopinguvastaste karistuste eesmärk – nagu nägime [75] – hüvitada kahju, mida need rikkumised võisid põhjustada (või mitte ainult, kui võtta arvesse spordikogukonnale tekitatud kahju), vaid neil on vastupidi repressiivne eesmärk, mille tõttu tuleb need kvalifitseerida „kriminaalõiguslikuks“ kohtupraktikas teisele kriteeriumile antud tõlgenduse tähenduses, olenemata sellest, kas kohaldatav õigusakt on üldkohaldatav või mitte. Märgin muide, et Spordivahekohus (Šveits) – rahvusvaheline institutsioon, kes pakub spordi valdkonnas vahekohtumenetlust või vahendamist – ise peab dopinguvastaseid sanktsioone vajaduse korral „peaaegu kriminaalkaristusteks“ [76].

114. Lisaks võivad teatavad dopinguvastaste reeglite rikkumised, näiteks keelatud ainetega kauplemine, kaasa tuua karistused, mis kuuluvad nii dopinguvastaste reeglite kui ka riigisisese kriminaalõiguse kohaldamisalasse. Strasbourgi kohus on küll leidnud, et asjaolust, et teod, mis võivad kaasa tuua distsiplinaarkaristuse, on ühtlasi ka kuriteod, ei piisa selleks, et asuda seisukohale, et distsiplinaarõiguse kohaselt vastutav isik on kuriteos „süüdistatav“ [77]. Mulle näib siiski, et see võib olla asjaolu, mida tuleb arvesse võtta teise Engeli kriteeriumi puhul.

115. Seega leian väljendatud kahtlustest hoolimata praeguses etapis, et ei saa välistada, et teatavaid dopinguvastaste reeglite rikkumisi võib nende karistuslikku või ennetavat laadi arvestades pidada IKÜM artikli 10 tähenduses kriminaalõiguslikuks.

72 Seevastu asjaolu, et õigusnorm, mis näeb ette karistuse konkreetse rikkumise eest, on suunatud kõigile kodanikele, räägib selle kasuks, et karistus on kriminaalõiguslik (vt EIK 21. veebruari 1984. aasta kohtuotsus Öztürk *vs.* Saksamaa (CE:ECHR:1984:0221JUD000854479, punkt 53)).

73 Vt EIK 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Ramos Nunes de Carvalho e Sá *vs.* Portugal (CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, punkt 125).

74 See erineb ka asjaoludest, mida käsitleti 20. märtsi 2018. aasta kohtuotsuses Garlsson Real Estate jt (C-537/16, EU:C:2018:193), milles turuga manipuleerimises seisneva õigusvastase tegevuse eest määratud rahaline haldussanktsioon põhines üldkohaldataval õigusaktil.

75 Vt käesoleva ettepaneku punkt 100.

76 Spordivahekohus, 9. august 1999, nr 98/222, B. *vs.* Rahvusvaheline Triatloniliit (ITU) (punkt 43), kättesaadav aadressil: https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/222.pdf. Vt selle kohta ka Soek, J., *The strict liability principle and the human rights of the athlets in doping cases*, T.M.C. Asser Press, La Haye, 2006, eriti lk 272, mille kohaselt isegi kui spordialaliitude ja -organisatsioonide kohaldatav dopinguvastane distsiplinaarõigus ei ole iseenesest kriminaalõigus, võib seda teatavatel juhtudel pidada karistussüsteemiks, mille raames kohaldatakse karistusõiguse põhimõtteid.

77 Vt EIK 5. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Peleki *vs.* Kreeka (CE:ECHR:2020:0305JUD006929112, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).

– *Karistuse raskusaste*

116. Kolmandat Engeli kriteeriumi tuleb hinnata asjakohastes sätetes ette nähtud karistuse ülemmäära alusel[78].

117. Raskusaste varieerub sõltuvalt toime pandud dopinguvastaste reeglite rikkumisest. Näiteks varieerub võistluskeelu kestus olenevalt asjaomastest dopinguvastaste reeglite rikkumistest. Selles osas võivad rolli mängida ka korduvus ja rikkumise toimepanija tahtlus[79].

118. Eelotsusetaotlusest nähtub, et käesoleval juhul võib tegemist olla „kõigil (riigisisestel ja rahvusvahelistel) võistlustel osalemise keeluga mitmeks aastaks või eluaegse keeluga“, mis võib seega viia sportlase kutsealal tegutsemise lõpliku keeluni.

119. Kindlasti ei ole tegemist vabadusekaotusliku karistusega. See ei ole siiski määrav, sest „nõrk raskusaste ei saa muuta süüteo kriminaalõiguslikku olemust“[80]. Lisaks võib asjaomase isiku elukutselise sportlase karjäär olenevalt võistluskeelu kestusest lõppeda, arvestades eelkõige asjaomaste isikute vanust ja asjaolu, et teatud spordialadel on karjäär suhteliselt lühike.

120. Võistluskeelule, mis võib olla „eluaegne“, lisandub see, et praktikas ei ole võimalik spordivaldkonnas uuesti tööd leida, arvestades, et võistluskeelu saanud isikuga on keelatud seotud olla kogu võistluskeelu aja.

121. Lisaks majanduslikele ja rahalistele tagajärgedele asjaomase isiku jaoks kaasneb sellega ka ühiskonna hukkamõist ja häbimärgistamine nii avalikus kui ka erasfääris.

122. Sellest tuleneb minu arvates, et sellisel karistusel on raskusaste, millel võib olla *samaväärne toime kriminaalkorras süüdimõistmisega* IKÜM artikli 10 tähenduses, mida peab siiski igal konkreetsel juhul hindama eelotsusetaotluse esitanud kohus.

123. Seetõttu olen arvamusel, et põhimõtteliselt tuleb dopinguvastaste reeglite rikkumisi ja süüdimõistvaid otsuseid pidada distsiplinaarvaldkonda kuuluvaks, välja arvatud juhul, kui süüdimõistev kohtuotsus on nii range, et see kuulub kriminaalsfääri. Selline hinnang, mida ei saa kahtluse alla seada ainuüksi riigisiseses õiguses kvalifitseerimise alusel, on pealegi kooskõlas süüdimõistva kohtuotsuse repressiivse ja ennetava eesmärgiga, mis muudab toime pandud rikkumise olemuselt kuriteoks. Selles kontekstis võib eluaegne võistluskeeld minu arvates kujutada endast *karistust, millel on kriminaalkaristusega samaväärne mõju* ja mis võib kaasa tuua IKÜM artikli 10 kohaldatavuse.

124. Lõpuks lisan, et mind ei veena NADA argument, milles hoiatatakse tagajärgede eest, mida IKÜM artikli 10 kohaldamine distsiplinaarsüütegude ja süüdimõistvate kohtuotsustega seotud andmete töötlemisele tooks kaasa kõigi kutseorganisatsioonide jaoks. Siin ei ole ju küsimus kõikide distsiplinaarsüütegude ja süüdimõistvate otsuste „kriminaliseerimises“ üldiselt ja abstraktselt. Eeltoodud analüüs näitas, et hindamine tuleb läbi viia iga juhtumi asjaolusid arvestades ja selleks, et tõlgendada IKÜM artiklit 10, mis näeb süüdimõistvate kohtuotsuste ja

78 Vt 4. mai 2023. aasta kohtuotsus MV – 98 (C-97/21, EU:C:2023:371, punkt 46) ja EIK 9. oktoobri 2003. aasta kohtuotsus Ezeh ja Connors *vs.* Ühendkuningriik (CE:ECHR:2003:1009JUD003966598, punkt 120).

79 Karistussüsteemi kohta vt MCA artikkel 10. Vt ka Soek, J., *The strict liability principle and the human rights of the athlets in doping cases*, T.M.C. Asser Press, La Haye, 2006, eriti lk 195 jj.

80 Vt EIK 22. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Gestur Jónsson ja Ragnar Halldór Hall *vs.* Island (CE:ECHR:2020:1222JUD006827314, punkt 78), mis käsitleb õigusala töötajate väärkäitumist kohtuistungil.

selle kohaldamisalasse kuuluvate süütegude „registri“ korral ette tugevdatud kaitse. Pealegi võib selliste süütegude ja süüdimõistvate kohtuotsustega seotud andmete töötlemise õiguslik alus, mida nimetatakse „kriminaalõiguslikuks“, olla ka liidu või liikmesriikide õigusaktides, mis näevad ette „asjakohased kaitsemeetmed“.

Järeldus viienda küsimuse kohta

125. Leian, et viiendale küsimusele tuleb vastata, et IKÜM artiklit 10 tuleb tõlgendada nii, et seda võib kohaldada riigisisestes dopinguvastastes õigusnormides ette nähtud süüdimõistvate otsuste või rikkumistega seotud isikuandmete töötlemisele, kui sõltumata nende rikkumiste kvalifitseerimisest riigisiseses õiguses on süüdimõistvatel otsustel karistuslik eesmärk ja need on nii ranged, et neil on kriminaalkaristusega samaväärne mõju, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Kuues küsimus

126. Kui vastus viiendale küsimusele on jaatav, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas sellise asutuse tegevus ja otsused, kellele on delegeeritud süüteoasjades süüdimõistvate otsuste ja süütegude või nendega seotud turvameetmetega seotud isikuandmete järelevalve vastavalt IKÜM artiklile 10, peavad alluma kohtu kontrollile.

127. Esiteks täpsustan, et asjaomane asutus on „ametiasutus“ IKÜM artikli 10 tähenduses, mida ei tohi segi ajada „järelevalveasutusega“ IKÜM artikli 51 tähenduses[81]. Tuletan samuti meelde, et süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmeid töödeldakse ainult ametiasutuse järelevalve all või siis, kui töötlemine on lubatud liidu või liikmesriigi õigusega, milles on sätestatud asjakohased kaitsemeetmed andmesubjektide õiguste ja vabaduste kaitseks[82]. Vastust sellele küsimusele tuleb seega seostada vastustega kolmandale ja neljandale eelotsuse küsimusele, mida on analüüsitud allpool[83].

128. Teiseks tuleb tõdeda, et IKÜMis ei ole määratletud mõisteid „ametiasutus“ või „ametiasutuse kontroll“ selle määruse artikli 10 tähenduses. Sellega seoses on liikmesriikide ülesanne kindlaks määrata, milline organ teostab „ametiasutuse“ kontrolli isikuandmete töötlemise korral IKÜM artikli 10 tähenduses. Nagu märgib komisjon, ei ole välistatud, et sellisteks teenistusteks võib pidada mitut teenistust, ja tegemist ei ole tingimata „vastutava töötlejaga“.

129. Kolmandaks on tõsi, et IKÜM artikli 10 sõnastus ei näe iseenesest ette selle „ametiasutuse“ tegevuse või otsuste kohtulikku kontrolli. Samas räägib selle sätte kontekstipõhine tõlgendamine sellise kontrolli kasuks, kui andmesubjektid soovivad lasta oma õigusi kaitsta. Nimelt olen sarnaselt mitme huvitatud poolega arvamusel, et isikuandmete töötlemise valdkonna aktide kontroll, sealhulgas juhul, kui see kontroll järgneb ametiasutuse otsusele IKÜM artikli 10 tähenduses, peab olema kooskõlas IKÜM artikli 79 lõikega 1, isegi kui eelotsusetaotluse esitanud kohus sellele oma küsimuses ei viita. Selle sätte kohaselt on ilma et see piiraks mis tahes halduslikku kaitsevahendi või kohtuvälise heastamisvahendi kohaldamist, sealhulgas õigust esitada järelevalveasutusele selle määruse artikli 77 kohaselt kaebus, igal andmesubjektil õigus kasutada

81 Siin on järelevalveasutus selle sätte tähenduses Austria andmekaitseamet.

82 Vt juhtumi kohta, kus tekib küsimus, kas karistusregistrile juurdepääsu tingimusi käsitlev riigisisene õigus pakub piisavaid tagatisi või mitte, kohtuasi komisjon *vs.* Ungari (liidu väärtused) (C-769/22, 2023/C 54/19) (ELT 2023, C 54, lk 16), mis on käesoleva ettepaneku koostamise ajal pooleli, ja kohtujuristi 5. juuni 2025. aasta ettepanek selles kohtuasjas (EU:C:2025:408, eriti punktid 356–359).

83 Vt käesoleva ettepaneku punktid 132–180.

tõhusat õiguskaitsevahendit, kui ta leiab, et tema sellest määrusest tulenevaid õigusi on rikutud tema isikuandmete sellise töötlemise tulemusel, millega rikutakse seda määrust. Pealegi, nagu rõhutab Soome valitsus, on juba tõhusa kohtuliku kontrolli olemasolu, mille eesmärk on tagada liidu õiguse järgimine, õigusriigi olemuslik tunnus.

130. Neljandaks kinnitab sellist tõlgendust IKÜM artikli 10 eesmärk, milleks on tagada tugevam kaitse töötlemise eest, mis võib nende andmete erilise tundlikkuse tõttu kujutada endast eriti rasket sekkumist eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse põhiõigustesse[84]. IKÜM artikli 10 selline tõlgendus, mis välistab *a priori* ja üldiselt igasuguse kohtuliku kontrolli selle sätte tähenduses ametiasutuse tegevuse või otsuste suhtes, läheks nende eesmärkidega vastuollu.

131. Neil asjaoludel ja kuna asjaomase ametiasutuse tegevust või otsuseid ei ole rohkem täpsustatud, leian, et kuuendale eelotsuse küsimusele tuleb vastata, et IKÜM artiklit 10 tuleb lähtuvalt sama määruse artikli 79 lõikest 1 tõlgendada nii, et sellise asutuse tegevust või otsuseid, kellele on selle sätte alusel usaldatud järelevalve süüteoasjades süüdimõistvate otsuste ja süütegude või nendega seotud turvameetmetega seotud isikuandmete töötlemise üle, peab saama kohtulikult kontrollida.

Kolmas ja neljas küsimus

132. Nende kahe küsimusega, mida saab analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada esiteks, kas IKÜM artikli 5 lõike 1 punkte a ja c ning artikli 6 lõike 3 teist lõiku võib tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisese õigusega riikide dopinguvastastele organitele pandud kohustus avaldada asjaomased isikuandmed, eelkõige nende sportlaste nimed, kellele on dopinguvastaste õigusnormide rikkumise eest määratud karistus, määratud võistluskeelu kestus ja selle põhjused.

133. Teiseks küsib ta, kas IKÜMi kohaselt peab vastutav töötleja enne andmete avaldamist kaaluma igal üksikjuhul eraldi asjaomaseid huve või piisab seadusandja poolt ette nähtud proportsionaalsuse kontrollist.

Vaidlusaluse avaldamise proportsionaalsus

134. Liikmesriigi seadusandja nägi ADBGs ette teatavate andmete (sportlase nimi, võistluskeelu kestus ja põhjused) tasuta avaldamise[85] föderaalsele spordiorganisatsioonile, spordiorganisatsioonidele, sportlastele, teistele isikutele (tugipersonal), võistluste korraldajatele ja üldsusele, ilma et oleks võimalik teha järeldusi terviseandmete kohta. Samuti on ette nähtud, et avalikustatava teabe võib üldsusele avaldamata jätta üksnes juhul, kui asjaomane isik on harrastussportlane, eriti haavatav isik (alaealine) või isik, kes on selle teabe või muude vihjete edastamisega oluliselt kaasa aidanud dopinguvastaste reeglite võimalike rikkumiste avastamisele. Kui ma ei eksi, siis sellisel juhul ei ole ADBGs sõnaselgelt ette nähtud ei võimaliku keelatud aine nimetamist ega internetis avaldamist.

135. Praktikas rakendasid NADA ja ÖADR neid õigusnorme professionaalsete sportlaste puhul internetis avaldamisega, märkides ÖADRi poolt avaldamisel ära kõnealuse keelatud aine.

84 Vt kohtuotsus Latvijas Republikas Saeima (punktid 74 ja 75).

85 Vt ADBG artikli 5 lõike 6 punkt 4.

– *Sissejuhatavad märkused ja põhimõtete meeldetuletus*

136. Tuleb meenutada, et IKÜM artiklis 1 ning põhjendustes 1 ja 10 sätestatud eesmärk on eelkõige tagada isikuandmete töötlemisel füüsiliste isikute põhiõiguste ja -vabaduste, eelkõige nende õiguse eraelu puutumatusele kõrgetasemeline kaitse, mis on tagatud harta artikli 8 lõike 1 ja ELTL artikli 16 lõikega 1 ning mis on tihedalt seotud harta artiklis 7 sätestatud õigusega eraelu puutumatusele.

137. Selles osas ei ole harta artiklitega 7 ja 8 tagatud põhiõigused eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele absoluutsed eelisõigused. Seega võib piiranguid seada tingimusel, et need on vastavalt harta artikli 52 lõikele 1 seadusega ette nähtud ning need arvestavad põhiõiguste olemust ja on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega [86].

138. Käesoleval juhul toimub asjaomaste sportlaste isikuandmete avaldamine riigisisese õigusega vastutavatele töötlejatele pandud *seadusjärgse kohustuse* alusel [87].

139. Järelikult võib seda andmetöötlust käsitada kuuluvana juhtumi alla, mida on silmas peetud IKÜM artikli 6 lõike 1 punktis c, milles on ette nähtud, et töötlemine, mis on vajalik vastutava töötleja seadusjärgse kohustuse täitmiseks, on seaduslik. Arvestades, et dopinguvastast võitlust võib pidada avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks [88], võib kõnealune töötlemine kuuluda ka IKÜM artikli 6 lõike 1 punktis e nimetatud juhtumi alla. Siiski ei ole vaja otsustada, kumb neist õiguspärasuse tingimustest on käesoleval juhul kohaldatav või kas mõlemad on kohaldatavad [89].

140. *IKÜM artikli 6 lõikes 3* on nende mõlema IKÜM artikli 6 lõike 1 punktides c ja e osutatud seadusliku töötlemise juhtumi kohta täpsustatud, et nimetatud töötlemine peab põhinema liidu õigusel või vastutava töötleja suhtes kohaldataval liikmesriigi õigusel ning et see õiguslik alus peab vastama *avaliku huvi eesmärgile* ja olema *proportsionaalne* taotletava õiguspärase eesmärgiga.

141. Samuti peab igasugune isikuandmete töötlemine olema kooskõlas *IKÜM artikli 5 lõikes 1* sätestatud põhimõtetega ning eelkõige seaduslikkuse ja „võimalikult väheste andmete kogumise“ põhimõtetega, mis on sätestatud vastavalt selle sätte punktides a ja c. Võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtte kohaselt peavad isikuandmed olema piisavad, asjakohased ja piirduma sellega, mis on vajalik nende töötlemise eesmärgi seisukohalt, mis väljendab proportsionaalsuse põhimõtet [90].

142. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused eeldavad seega kontrollimist, kas riigisisesed õigusnormid kui kõnealuse töötlemise õiguslik alus vastavad nendest sätetest tulenevatele nõuetele, st kas need vastavad avaliku huvi eesmärgile ja on taotletava õiguspärase eesmärgiga proportsionaalsed.

86 Vt kohtuotsus Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika).

87 NADA ja ÖADR on kohustatud kõnealuse teabe avaldama vastavalt ADBG § 5 lõike 6 punktile 4 ja § 21 lõikele 3.

88 See küsimus ei ole käesolevas asjas vaidluse all ja avaliku huvi ülesande olemasolu tundub mulle dopinguvastaste reeglitega taotletava üldise huvi valguses olevat väljaspool kahtlust (vt kohtuotsus Meca-Medina ja Majcen *vs*. komisjon (punkt 43)).

89 Üks ja sama töötlemistoiming võib toimuda mitmel õiguspärase töötlemise põhjusel (vt 3. aprilli 2025. aasta kohtuotsus Ministerstvo zdravotnictví (juriidilise isiku esindaja andmed) (C-710/23, EU:C:2025:231, punkt 42)) ja piisab ainult ühest nendest õiguspärastest põhjustest (vt kohtuotsus Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (punkt 71) ja 12. septembri 2024. aasta kohtuotsus HTB Neunte Immobilien Portfolio et Ökorenta Neue Energien Ökostabil IV (C-17/22 ja C-18/22, EU:C:2024:738, punkt 38)).

90 Vt kohtuotsus Latvijas Republikas Saeima (punkt 98 ja seal viidatud kohtupraktika).

143. Käesoleval juhul määratakse dopinguvastaste reeglite rikkumise eest spordis dopinguvastase võitluse raames, mis on kahtlemata avaliku huvi eesmärk, karistused. Sellele lisandub kõnealuste isikuandmete üldsusele avalikustamine, millel on kaks samuti õiguspärast eesmärki, millele huvitatud pooled ja Austria valitsus kohtuistungil viitasid. Esiteks on eesmärk *heidutada* sportlasi rikkumast dopinguvastaseid reegleidja sellega ennetada dopingut spordis. Teiseks on eesmärk *vältida* dopinguvastastest reeglitest *kõrvalehoidmist*, teavitades kõiki isikuid, kes võivad asjaomast sportlast sponsoreerida või tööle võtta, sportlase võistluskeelust [91].

144. Seega peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima, kas riigisisesed õigusnormid, millega on kõnealune andmete töötlemine ette nähtud, nagu neid rakendasid NADA ja ÖADRi, on *sobivad* selleks, et aidata kaasa nendega taotletavate üldise huvi eesmärkide saavutamisele, ning kas need on *vajalikud* ja nende eesmärkidega *proportsionaalsed*, kusjuures Euroopa Kohus on pädev andma eelotsusetaotluse esitanud kohtule tarvilikke tõlgendusjuhiseid.

– *Avaldamise sobivus taotletavate eesmärkide saavutamiseks*

145. Mulle näib, et kõnealuste andmete avaldamist võib ilma liigsete raskusteta pidada nende kahe eesmärgi saavutamiseks sobivaks.

146. Esiteks teavitab karistatud sportlase nime ning võistluskeelu põhjuste ja kestuse avaldamine üldsust sellest, et dopingu kasutamine ei jää karistamata ja sellega ei kaasne mitte ainult karistused, vaid ka võistluskeelu karistuse nimeline avaldamine. See julgustab avalikkust, sealhulgas sportlasi, nii elukutselisi kui ka harrastajaid, hoiduma dopinguvastaste reeglite rikkumisest ja vastab seega hoiatavale ja ennetavale eesmärgile.

147. Teiseks võimaldab võistluskeelu avaldamine teavitada ka isikuid, kes võivad soovida asjaomast sportlast mis tahes spordialasele kohale tööle võtta, et sportlasel on võistluskeeld ning et ta ei tohi spordiga tegeleda. Lisan, et võistluskeeluga sportlasega seotud olemine kujutab endast samuti dopinguvastaste reeglite rikkumist [92]. Avaldamine võib seega aidata vältida seda, et selliseid rikkumisi pannakse toime teadmatuse tõttu.

148. Seevastu ei näe ma, kuidas võimaldab kõnealuse keelatud aine märkimine, mida ei ole riigisiseses seaduses sõnaselgelt ette nähtud, kuid mille on ÖADR avaldanud, taotletavaid eesmärke saavutada. Nimelt ei ole hoiatamise ega dopinguvastastest reeglitest kõrvalehoidmise vältimise eesmärgi saavutamiseks vaja tuvastatud rikkumist nii üksikasjalikult kirjeldada.

– *Avaldamise vajalikkus taotletavate eesmärkide seisukohast*

149. Vastavalt IKÜM põhjendusele 39 eeldab kontrollimine, kas kõnealune töötlemine on taotletavate eesmärkide seisukohast vajalik, et kontrollitakse, kas on olemas alternatiivseid meetmeid, mis riivaksid harta artiklitega 7 ja 8 tagatud õigust eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele vähem, kuid oleksid nimetatud eesmärgi saavutamiseks sama tõhusad [93].

[91] Need kaks eesmärki vastavad ka eesmärkidele, millele WADA viitas oma teabevahetuses artikli 29 töörühmaga ning mida korrati 6. veebruaril 2009 vastu võetud teises arvamuses 4/2009 Maailma Dopinguvastase Agentuuri (WADA) isikuteabe kaitse rahvusvahelise standardi kohta, WADA koodeksi vastavate sätete kohta ja muude eraelu puutumatusega seotud küsimuste kohta spordis dopinguvastases võitluses WADA ja (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide poolt (punkt 3.6 karistuste kohta) (edaspidi „arvamus 4/2009“).

[92] Vastavalt ADBG § 1 lõike 2 punktile 8 võib dopinguvastaste reeglite rikkumiseks olla see, kui sportlane on ühenduses tugipersonaliga, kellele on kehtestatud keeld või määratud karistus.

[93] Vt selle kohta kohtuotsus Latvijas Republikas Saeima (punktid 109 ja 110).

150. Esiteks, mis puudutab hoiatamise eesmärki, siis asjaomaste sportlaste nimede üldsusele avalikustamine ei ole minu arvates igal juhul tingimata vajalik.

151. Heidutus on kindlasti seda tõhusam, kui karistustega kaasneb sportlase nime avalikustamine, eriti kui tegemist on kuulsa sportlasega. Selles valdkonnas lasub eriline vastutus tippsportlastel, kes on teataval määral tuntud, mistõttu võib nende nimede avalikustamine olla taotletava eesmärgi seisukohast seda asjakohasem.

152. Ent elukutseliste sportlaste puhul, kes ei kuulu ADBGs ette nähtud erandite alla, on riigisisestes õigusnormides ette nähtud automaatne nimeline avalikustamine, mille ulatus on veebis avaldamise tõttu piiramatu [94], ja seda olenemata konkreetsetest asjaoludest (sportlase tuntus, võistluse tase, korduvus, tahtlikkus jne). Selles osas olen arvamusel, et oma üldise laadi tõttu võivad need riigisisesed õigusnormid minna kaugemale sellest, mis on hoiatamise teel dopingu ennetamiseks vajalik.

153. Teiseks, mis puudutab eesmärki takistada võistluskeelu saanud isikuga seotud olemise keelust kõrvalehoidmist, siis see tähendab, et tuleb teada, millise sportlasega on tegemist. Seetõttu on võistluskeeluga isiku nime avalikustamine vajalik. Sellega seoses nähtub eelotsusetaotlusest, et vastavalt ADBG § 1 lõike 2 punktile 8 võib dopinguvastaste reeglite rikkumiseks olla see, kui sportlane on ühenduses tugipersonaliga, kellele on kehtestatud keeld või määratud karistus.

154. Samas näib mulle, et internetis avaldamisega seotud avaldamise piiramatu ulatus läheb kaugemale sellest, mis on vajalik [95].

155. Eesmärk vältida reeglite eiramist näib olevat peamiselt kohaldatav spordis [96] ja on suunatud isikutele, kelle ülesanne on tagada karistuste täitmine või kes vastutavad spordiorganisatsioonide või spordiühingute eest. Selles kontekstis näib, et kõnealuse sportlase identiteedi piiratum levitamine saavutaks eesmärgi tõhusamalt ja isikuandmete kaitset vähem kahjustaval viisil. Lisaks selgitas NADA kohtuistungil, et teatavate madalama taseme sportlaste kategooriate puhul võib võistluskeelust teavitada spordialaliitude vahendusel.

156. Mis puutub ettevõtjatesse või tööandjatesse väljaspool spordimaailma, siis piiratud avaldamine ei võimaldaks neil kindlasti teada saada, et asjaomasel sportlasel on võistluskeeld ja et neil on keelatud temaga seotud olla. Ent kui sellisele mitteteadlikule isikule heidetakse ette seotust võistluskeeluga isikuga (sportlase või muu isikuga), näib mulle, et tõendamiskoormist käsitlevad normid võimaldavad sellisel juhul kontrollida, kas see „seotus“ oli teadlik ja tahtlik või mitte [97]. Seevastu tundub mulle, et võistluskeelu avaldamine internetis koos kõnealuse võistluskeelu

[94] Vt sellega seoses 22. novembri 2022. aasta kohtuotsus Luxembourg Business Registers (C-37/20 ja C-601/20, EU:C:2022:912, punkt 42).

[95] Vt selle kohta ka artikli 29 töörühma reservatsioonid, mis on esitatud arvamuse 4/2009 punktis 3.6.1. Samuti on huvitav märkida, et kuigi koodeksi artikkel 14.2.4 nägi 2009. aasta redaktsioonis ette, et avaldamine peab toimuma vähemalt nõutava teabe kuvamisega dopinguvastase organisatsiooni *veebisaidil* vähemalt ühe aasta jooksul, on see internetis avaldamise nõue koodeksi hilisematest versioonidest siiski kadunud. Lisan, et Saksamaal avaldab dopinguvastane organisatsioon selle teabe riigisiseses väljaandes (vt NADA Germany veebisait, aadressil: https://www.nada.de/service/news/newsdetail/veroeffentlichung-von-sanktionsentscheidungen).

[96] Vastavalt MCA artiklile 2.10 ja sellega seotud kommentaarile joonealuses märkuses 15 tundub, et peamine eesmärk on tagada, et sportlased (ja teised isikud) ei töötaks „sportlase treenerite, massööride, arstide või muu sportlase tugipersonaliga, kes on saanud dopinguvastase reegli rikkumise eest võistluskeelu või kes on dopinguga seotud kuriteos või distsiplinaarsüüteos süüdi mõistetud. See säte keelab võistluskeelu ajal ka olla seotud teiste sportlastega, kes tegutsevad treenerina või on sportlase tugipersonali liikmed“.

[97] Märgin muide, et koodeksi järgi peab selleks, et tõendada, et võistluskeelu saanud isikuga seotud olemise keeldu on rikutud, dopinguvastane organisatsioon tõendama, et sportlane või muu isik oli sportlase tugipersonali liikme diskvalifitseeritud staatusest teadlik (koodeksi artikkel 2.10.2).

saanud isiku nimega paneb lõpuks igaühele kohustuse kontrollida, kas isikul, kellega ta sõlmib lepingu või kellega ta on seotud, on võistluskeeld või mitte. See üldine kahtlustamine, mida tekitab „spordiregistri“ internetis avaldamine, läheb minu arvates taotletud eesmärgist kaugemale.

157. Lisan, et NADA ja ÖADRi valik avaldada andmed veebis kahjustab tõenäoliselt rohkem õigust eraelu puutumatusele, eriti arvestades selle *urbi et orbi* ulatust [98]. See on ka artikli 29 töörühma arvamus, milles rõhutati ohtu, et internetis avaldatud andmeid võidakse kasutada muul eesmärgil või töödelda edasi viisil, mis on sekkuvam [99].

158. Minu arvates võimaldaks nimeline avaldamine, kuid ainult asjaomastele organisatsioonidele ja spordialaliitudele, millega kaasneb näiteks pseudonümiseeritud avaldamine internetis, saavutada need kaks eesmärki isikuandmete kaitset vähem kahjustaval viisil ja viisil, mis on paremini kooskõlas võimalikult väheste andmete kogumise põhimõttega.

159. Lisan, et mind ei veena NADA argument, mis põhineb võrdlusel karistuste avaldamisega teiste kutsealade puhul, nagu advokaadid või tervishoiutöötajad. Nagu Madalmaade valitsus sellega seoses märkis, näib tegevuskeelu saanud advokaatide või arstide nimede avaldamine vajalik, kuna igaüks võib olla õigussubjekt või patsient, samas kui dopingu raames piisab sellest, kui spordialaliidud saavad asjaomase sportlase nime teada spordikeskkonnas, välja arvatud konkreetsetel juhtudel, mida tuleb hinnata juhtumipõhiselt.

160. Seetõttu on mul tõsiseid kahtlusi, kas kõnealune töötlemine on taotletavate eesmärkide seisukohast *vajalik*.

– *Proportsionaalsus* stricto sensu*, st asjaomaste huvide kaalumine*

161. Asjaomase töötlemise *proportsionaalsuse* hindamiseks tuleb üksteisega võrreldes kaaluda erinevaid õigusi, vabadusi või huve, mis on kaalul. Nimelt ei saa üldise huvi eesmärki taotleda ilma, et võetaks arvesse asjaolu, et see peab olema kooskõlas asjaomaste põhiõigustega, mis tähendab, et käesoleval juhul tuleb saavutada tasakaal ühelt poolt taotletava üldise huvi eesmärgi ja teiselt poolt selle isiku õiguste vahel, kelle isikuandmed avalikustatakse [100].

162. Lisan, et selle analüüsi raames tuleks arvesse võtta vastuseid, mille Euroopa Kohus annab teisele eelotsuse küsimusele, mis puudutab terviseandmete olemasolu IKÜM artikli 9 tähenduses, ja viiendale küsimusele, mis puudutab andmeid, mis on seotud süüdimõistvate otsuste või süütegudega, mis kuuluvad IKÜM artikli 10 kohaldamisalasse. IKÜM artikli 9 tähenduses „võimalikult väheste“ tundlike andmete „kogumise“ põhimõttega ei ole vastuolus see, kui isikuandmeid edastatakse üldsusele, kui see on vajalik ja proportsionaalne [101]. Sama kehtib juhul, kui kõnealused andmed kuuluvad IKÜM artikli 10 kohaldamisalasse, tingimusel et seda

98 Vt kohtuotsus Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (punkt 102), milles võeti arvesse asjaolu, et internetis avaldamine toob kaasa selle, et kõnealused isikuandmed on internetis vabalt kättesaadavad üldsusele ja seega potentsiaalselt piiramatule hulgale inimestele. Strasbourgi kohus võtab arvesse ka seda, millist meediumit isikuandmete avaldamiseks kasutatakse, ning interneti kaudu levitamist on selles osas peetud eriti ohtlikuks (EIK 9. märtsi 2023. aasta kohtuotsus L. B. *vs.* Ungari (CE:ECHR:2023:0309JUD003634516, punkt 121)).

99 Vt arvamus 4/2009 (punktid 3.6.1 ja 3.6.2 karistuste kohta).

100 Vt selle kohta kohtuotsus Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (punkt 98 ja seal viidatud kohtupraktika).

101 Vt IKÜM artikli 9 lõike 2 punkt g.

edastamist võimaldavad õigusaktid näevad andmesubjektide õiguste ja vabaduste jaoks ette asjakohased kaitsemeetmed [102]. Samas on nende kahe sätte kohaldamisalasse kuuluvate andmete puhul andmesubjektide huvidel asjasse puutuvate huvide kaalumisel eriline tähtsus [103].

163. Käesoleval juhul kujutab kõnealune töötlemine, mis hõlmab asjaomase sportlase nime avaldamist veebis, endast olulist sekkumist põhiõigustesse eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele ning võib põhjustada ühiskonna poolt hukkamõistu ja andmesubjekti häbimärgistamist. See on igal juhul taotletava „elektroonilise häbiposti“ mõju.

164. Riive raskusastet tuleb seega kaaluda avaldamisega taotletavate eesmärkide olulisusega.

165. Märgin, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimus puudutab ADBGs ette nähtud avaldamist, nagu seda rakendasid NADA ja ÖADR elukutselistele sportlastele, kelle suhtes ei kohaldata ette nähtud erandeid (mis puudutavad harrastussportlasi, haavatavaid isikuid ja rikkumisest teatajaid). Nende kohta avaldamine seisneb *nimelises* avaldamises, mis on ühtaegu *piiramatu ulatusega*, sest seda levitatakse interneti teel laiale üldsusele, *mõnikord piiramatu aja jooksul*, kui tegemist on eluaegse võistluskeeluga (mis puudutab ühte põhikohtuasja kaebajatest), *süstemaatiline* ja *automaatne*, ning mis ei eelda ADBG sõnastuse kohaselt asjaolude individuaalset hindamist.

166. Kogu selle ettevaatusega, mida see proportsionaalsuse kontrolli mõõde alati nõuab [104], kaldun arvama, et nende erinevate elementide (nimeline, piiramatu, süstemaatiline ja automaatne avaldamine) kombinatsioon võib teatud asjaoludel viia asjaomaste isikute isikuandmete kaitse õiguste sellise riiveni, et see ei vasta erinevate huvide tasakaalustatud kaalumise nõuetele.

167. Näiteks kui vähetuntud sportlasel, kelle professionaalne sportlaselu lõppes juba mõnda aega tagasi, on pikk [105], koguni eluaegne võistluskeeld, võib arvata, et tema isikuandmete seaduslik avaldamine muutub taotletavate eesmärkide suhtes aja jooksul ülemääraseks.

168. NADA väidab, et ei tohiks teha vahet toime pandud rikkumiste raskusastme või korduvuse järgi, sest seda võetakse arvesse karistuse määramise etapis ja see ei mõjuta avaldamist, mis peab toimuma asjaoludest sõltumata. See väide ei veena mind. Nimelt vastab avaldamine eesmärkidele, mis on küll dopinguvastase võitluse raamesse kuuluvad, kuid mis on konkreetsed ja eeldavad asjaomaste huvide kaalumist, mis võimaldab arvesse võtta IKÜMi nõudeid, mida dopinguvastase karistuse määramise etapis arvesse ei võeta.

169. Sellest tulenevalt olen seisukohal, et selline isikuandmete avaldamise kohustus, nagu tuleneb ADBGst ja mida rakendavad ÖADR ja NADA, on lubatav ainult niivõrd, kuivõrd see jääb dopinguvastaste reeglite eesmärke, milleks on hoiatamine ja nendest reeglitest kõrvalehoidmise

102 Vt 24. septembri 2019. aasta kohtuotsus GC jt (delikaatsetele andmetele viitavate linkide eemaldamine) (C-136/17, EU:C:2019:773, punkt 73) ja Latvijas Republikas Saeima (punkt 104).

103 Proportsionaalsuse kontrollimisel võetakse eelkõige arvesse asjaolu, et andmeid peetakse tundlikuks (vt 11. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA (C-708/18, EU:C:2019:1064, punkt 57) ja kohtuotsus Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (punkt 99)).

104 Vt kohtujurist Cruz Villalóni ettepanek liidetud kohtuasjades Digital Rights Ireland jt (C-293/12 ja C-594/12, EU:C:2013:845, punkt 149), mis käsitleb ühes teises juriidilises kontekstis andmete säilitamise kestuse proportsionaalsust.

105 Vt selle kohta Dellaux, J., „La réglementation de la lutte contre le dopage à l'aune de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme, ou quand la pratique sportive justifie des restrictions importantes au droit au respect de la vie privée“, *Revue trimestrielle des droits de l'homme*, Anthémis, nr 116, 2018, eriti lk 899 ja 900.

vältimine, arvestades proportsionaalseks eelkõige avaldamise ulatuse ja kestuse osas, võttes arvesse konkreetseid asjaolusid, mille kindlakstegemine on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne.

Kaalumise hetk

170. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib, kas IKÜMi kohaselt peab vastutav töötleja enne avaldamist igal üksikjuhul eraldi kaaluma asjasse puutuvaid huve või piisab seadusandja ette nähtud proportsionaalsuse kontrollist.

171. Käesoleval juhul nägi seadusandja ette eelnevalt määratletud olukorrad, sõltumata iga üksikjuhtumi asjaoludest, viidates avaldamise elementidele ja jättes siiski teatavad erandid. Seda tehes on ta juba piiritlenud avaldamist ja kaalunud teataval määral ühelt poolt nende sportlaste huve, kelle isikuandmed avalikustatakse, ja teiselt poolt dopinguvastase võitlusega seotud huve.

172. Märgin siiski, et liikmesriigi seadusandja määratud vastutavate töötlejatena vastutavad kõnealused riiklikud dopinguvastased asutused (käesoleval juhul NADA ja ÖADR) IKÜM artikli 5 lõike 2 kohaselt töötlemise eest ning on vastutavad (*accountable*) töötlemise seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtete järgimise eest ning võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtte järgimise eest. Lisaks peavad nad suutma tõendada, et nimetatud sätte lõiget 1 on järgitud.

173. Samuti peavad nad IKÜM artikli 24 lõike 1 ja artikli 25 lõike 1 kohaselt rakendama asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid (nt pseudonümiseerimine) *nii töötlemisvahendite kindlaksmääramisel kui ka isikuandmete töötlemise ajal*. Need meetmed, mis tuleb üle vaadata ja vajaduse korral ajakohastada, on mõeldud andmekaitsepõhimõtete tõhusaks rakendamiseks ja vajalike tagatiste pakkumiseks, et töötlemine vastaks IKÜMi nõuetele ja kaitseks andmesubjekti õigusi [106].

174. Lisaks märgin, et kuigi käesoleval juhul määras seadusandja kindlaks töötlemise eesmärgid ja osaliselt ka selle töötlemise vahendid, otsustasid just NADA ja ÖADR kui vastutavad töötlejad ja selle rakendamise eest vastutajad andmed internetis avaldada, kusjuures ÖADR otsustas avaldada ka kõnealuse keelatud aine nime.

175. Selles kontekstis näib mulle, et vastus esitatud küsimusele on seotud vastutava töötleja suhtes kohaldatava riigisisese õiguse sisu ja täpsuse astmega. Mulle tundub, et asjaolu, et liikmesriigi seadusandja on ette näinud avaldamise põhimõtte, ei vabasta vastutavat töötlejat tema vastutusest IKÜMi nõuete täitmise ja andmesubjektide õiguste kaitse eest. See võib tähendada, et ta peab riigisisese õiguse kohaldamisel arvesse võtma juhtumi konkreetseid asjaolusid [107]. Märgin muide, et selline juhtumipõhine kaalumine on tema ülesanne käesoleval juhul seoses ADBGs nimetatud erandite kohaldamisalasse kuuluvate võistluskeelu saanud sportlasi puudutavate andmete avaldamisega.

[106] Vt Delforges, A., „Titre 8 – Les obligations générales du responsable du traitement et la place du sous-traitant“, teoses *Le règlement général sur la protection des données (RGPD/GDPR)*, Larcier, Bruxelles, 2018 (1. trükk), lk 371–406.

[107] Vt selle kohta arvamus 4/2009 (punkt 3.6 karistuste kohta), milles soovitatakse näiteks võtta arvesse eelkõige dopinguvastaste reeglite rikkumise raskusastet, tuvastatud rikkumiste arvu, sportlase võistlustaset ja juhtumi kajastamist meedias.

176. Seetõttu olen arvamusel, et kuigi IKÜMi eespool viidatud sätted ei nõua seda kõikidel juhtudel, võivad need tähendada, et vastutav töötleja peab kaaluma asjaomaseid huve igal üksikjuhul eraldi, kui ta määrab eelkõige kindlaks töötlemise vahendid, seega sealhulgas enne avaldamist. Sellega seoses võiks arvesse võtta tegureid, mis on seotud töötlemise laadi, ulatuse, konteksti ja eesmärkidega ning andmesubjektide õigusi ja vabadusi ähvardavate riskidega, mis võivad olla erineva tõenäosuse ja tõsidusega.

177. Ei argument, et vastutava töötleja selline kaalutlusruum võib viia sarnastes olukordades olevate sportlaste diskrimineerimiseni, ega meelevaldsuse, kuritarvitamise või isegi korruptsiooni oht, millele viitavad eelkõige komisjon ja NADA, ei saa õigustada loobumist sellest igal üksikjuhul eraldi kaalumisest, et töödelda isikuandmeid kooskõlas IKÜMiga. Selline kaalumine võib nimelt just vältida diskrimineerimist, mis võib tuleneda erinevate olukordade ühesugusest kohtlemisest.

178. Sellest järeldub minu arvates, et IKÜM artikleid 5 ja 6 tuleb kõiki vastutava töötleja kohustusi ja vastutust arvesse võttes tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus see, kui vastutav töötleja kaalub asjasse puutuvaid huve juhtumipõhiselt enne andmete töötlemist, või isegi teatud asjaoludel nii, et need nõuavad sellist kaalumist, kui see on vajalik isikuandmete töötlemiseks kooskõlas IKÜMiga.

Järeldus kolmanda ja neljanda küsimuse kohta

179. Eeltoodut arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata kolmandale küsimusele, et IKÜM artikli 5 lõike 1 punkte a ja c ning artikli 6 lõike 3 teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riikide dopinguvastastele organisatsioonidele pandud kohustus avaldada selliseid isikuandmeid nagu nende sportlaste nimed, kellele on dopinguvastaste õigusnormide rikkumise eest määratud karistus, määratud võistluskeelu kestus ja selle põhjused (eelkõige keelatud aine nimetus), kui konkreetseid asjaolusid arvestades ei ole proportsionaalsuse nõue täidetud või ei ole enam täidetud, eelkõige avaldamise ulatuse ja kestuse osas, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

180. Neljanda küsimuse osas teen Euroopa Kohtule ettepaneku asuda seisukohale, et IKÜM artikleid 5 ja 6 tuleb vastutava töötleja kõiki kohustusi ja vastutust arvesse võttes tõlgendada nii, et need nõuavad, et vastutav töötleja kaaluks enne andmete töötlemist igal üksikjuhul eraldi olemasolevaid huve, kui see on vajalik isikuandmete töötlemiseks kooskõlas IKÜMiga.

Seitsmes küsimus

181. Seitsmenda küsimuse mõistmiseks tuleb meenutada selle esitamise konteksti. Kaebaja YT esitas juba enne tema isikuandmete avaldamist NADA ja ÖADRi veebisaitidel Austria andmekaitseasutusele kaebuse IKÜM artikli 17 alusel, mis näeb ette õiguse andmete kustutamisele. Viimati nimetatud asutus jättis YT kaebuse rahuldamata, kuna kõnealuseid andmeid ei olnud veel avaldatud. Need andmed avaldati seejärel tema kaebuse Austria andmekaitseameti poolt rahuldamata jätmise peale esitatud kaebuse läbivaatamise menetluse ajal.

182. Seitsmenda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus esiteks teada, kas IKÜM artikli 77 alusel esitatud kaebus, mis puudutab õiguse andmete kustutamisele (IKÜM artikkel 17) väidetavat rikkumist, on vastuvõetav, kuigi andmesubjekti isikuandmete töötlemine ei olnud järelevalveasutusele kaebuse esitamise ajal ja järelevalveasutuse otsuse tegemise ajal veel toimunud.

183. Teiseks seab ta kahtluse alla sellise kaebuse *tagantjärele* vastuvõetavuse, kui kaebuse esitamise ajal olid juba konkreetsed märgid selle kohta, et isikuandmete töötlemine vastutava töötleja poolt on kohe toimumas või toimub lähitulevikus.

Kas enne isikuandmete töötlemist järelevalveasutusele esitatud kaebus on vastuvõetav?

184. IKÜM artikli 77 lõikes 1 on sätestatud, et igal andmesubjektil on õigus esitada järelevalveasutusele kaebus, „kui andmesubjekt on seisukohal, et teda puudutavate isikuandmete töötlemine rikub käesolevat määrust“.

185. Vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikale võtan selle sätte tõlgendamisel arvesse mitte ainult selle sätte sõnastust, vaid ka selle konteksti ning eesmärke, mida taotleb õigusakt, mille osa see säte on [108].

186. Esiteks ei ole IKÜM artikli 77 tekstis ette nähtud isikuandmete töötlemise kohta kaebuse esitamise tähtaega. Juhtudel, kus töötlemine on toimunud ja seejärel vaidlustatakse, mida varem kaebus esitatakse, seda kiiremini saab asutus kontrolli teostada ja seda kiiremini saab andmesubjekti kaitsta [109]. Seevastu ei ole IKÜM artikli 77 lõike 1 tekstis ette nähtud olukorda, kus töötlemist ei ole veel toimunud. Sellega seoses märgin, et selles sättes kasutatakse sõna „rikub“ olevikus, mis näib viitavat sellele, et isikuandmete töötlemine peab olema juba toimunud, kuid et tulevase isikuandmete töötlemise võimalus ei ole iseenesest välistatud [110].

187. Teiseks tuleb kontekstiga seoses viidata järelevalveasutuste ülesannetele ja volitustele. Sellega seoses on iga järelevalveasutus IKÜM artikli 57 lõike 1 punkti f kohaselt kohustatud käsitlema andmesubjekti esitatud kaebusi, uurima kaebuse sisu vajalikus ulatuses ning teavitama kaebuse esitajat mõistliku aja jooksul uurimise käigust ja tulemusest. Järelevalveasutus peab sellist kaebust „nõutava hoolsusega“ käsitlema [111].

188. Lisaks sellele on IKÜM artikli 58 lõikega 1 järelevalveasutustele antud esitatud kaebuste käsitlemiseks ulatuslikud *uurimisvolitused*. Kui järelevalveasutus tuvastab uurimise tulemusel asjaomase määruse sätete rikkumise, peab ta tuvastatud puuduse kõrvaldamiseks asjakohaselt reageerima. Selleks on IKÜM artikli 58 lõikes 2 loetletud erinevad *parandusmeetmed*, mida järelevalveasutus võib võtta, ning tal on selles osas kaalutlusruum sobivate ja vajalike vahendite valikul [112]. IKÜM artikli 58 lõike 2 punktis a ette nähtud järelevalveasutuse volituste hulgas võib ta „*teavitada*“ vastutavat töötlejat sellest, et „*kavandatud*“ toimingud „*võivad*“ rikkuda IKÜMi, mis on osa lähenemisviisist, mida võib pidada andmesubjekti õiguste „*säilitamiseks*“ [113].

[108] Vt 12. jaanuari 2023. aasta kohtuotsus Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (C-132/21, edaspidi „kohtuotsus Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság“, EU:C:2023:2, punkt 32) ja 9. jaanuari 2025. aasta kohtuotsus Österreichische Datenschutzbehörde (ülemäärased taotlused) (C-416/23, EU:C:2025:3, punkt 24).

[109] Vt selle kohta Spiecker gen. Döhmann, I., jt, *General Data Protection Regulation: Article-by-Article Commentary*, Nomos – Beck – Hart, 2023, eriti lk 1010–1017.

[110] Nagu rõhutavad Austria ja Soome valitsus, on kohtuotsuse Lindenapotheke punktis 47 märgitud, et „[IKÜM] VIII peatükk [reguleerib] eelkõige õiguskaitsevahendeid, mis võimaldavad kaitsta andmesubjekti õigusi juhul, kui teda puudutavaid isikuandmeid *on väidetavalt töödeldud* kõnealust määrust rikkudes“ (kohtujuristi kursiiv). Samas sunnib sõna „eelkõige“ mind seda argumenti suhteliseks pidama, seda enam, et selles kohtuasjas ei olnud üldse vaidluse all alles toimumata isikuandmete töötlemise küsimus.

[111] Vt 7. detsembri 2023. aasta kohtuotsus SCHUFA Holding (täitmata jäänud võlakohustustest vabastamine) (C-26/22 ja C-64/22, edaspidi „kohtuotsus SCHUFA Holding“, EU:C:2023:958, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika).

[112] Vt kohtuotsus SCHUFA Holding (punkt 68 ja seal viidatud kohtupraktika).

[113] Vt ka 4. septembri 2025. aasta kohtuotsus Quirin Privatbank (C-655/23, EU:C:2025:655, punktid 43–50) võimaluse kohta takistada ebaseadusliku isikuandmete töötlemise kordamist. Vt ka Oberlandsgericht Wieni (Austria) eelotsusetaotlus kohtuasjas CRIF (C-40/25), mis on käesoleva ettepaneku koostamise ajal menetluses ja mis käsitleb võimalust kohustada vastutavat töötlejat hoiduma isikuandmete edasisest ebaseaduslikust edastamisest.

189. Kõik need nõuded ja järelevalveasutuste volitused on mõeldud kaebuste esitamise menetluse tugevdamiseks, et muuta see mehhanismiks, mis suudab tõhusalt kaitsta andmesubjektide õigusi ja huve, st „tõeliseks halduslikuks kaitsevahendiks“ [114].

190. Juhin tähelepanu ka kontekstile, et – nagu komisjon rõhutab – vastutav töötleja peab täitma teatavaid kohustusi ja eelkõige teavitama andmesubjekti *enne* isikuandmete töötlemist [115].

191. Mulle näib seega, et järelevalveasutuste kaitsvat või ennetavat lähenemist kaebuste menetlemisel ei saa IKÜMi kontekstis *a priori* välistada.

192. Kolmandaks kinnitavad seda tõlgendust selle määrusega taotletavad eesmärgid. Nimelt nähtub eelkõige põhjendusest 10, et eesmärk on tagada liidus isikuandmete töötlemisel füüsiliste isikute kõrgetasemeline kaitse. Kõnealuse määruse põhjenduses 11 on lisaks märgitud, et nende andmete tõhusaks kaitsmiseks tuleb tugevdada andmesubjektide õigusi.

193. See, kui piirata järelevalveasutuste kohustust käsitleda kaebusi IKÜM artikli 57 lõike 1 punkti f alusel, tõlgendades sama määruse artikli 77 lõiget 1 nii, et see välistab igasuguse võimaluse esitada järelevalveasutusele kaebus „töötlemise juhuks“, võib aga olla vastuolus selle määrusega taotletavate eesmärkidega, eelkõige eesmärgiga tagada liidus füüsiliste isikute kõrgetasemeline kaitse isikuandmete töötlemisel.

194. Seetõttu leian, et kõiki neid kaalutlusi silmas pidades ei saa välistada, et IKÜM artikli 77 alusel esitatud kaebus võib olla vastuvõetav, hoolimata sellest, et andmesubjekti isikuandmete töötlemine ei olnud järelevalveasutusele kaebuse esitamise ajal veel toimunud.

195. Leian siiski sarnaselt komisjoni ja Austria valitsusega, et IKÜMi väidetava rikkumise puhul peab see olema asjakohane ja et asjaomane töötlemine, milleks käesoleval juhul on isikuandmete avaldamine, ei või olla puhthüpoteetiline [116].

196. Käesoleval juhul on Euroopa Kohtule esitatud IKÜM artikli 17 alusel taotlus kõnealuste andmete kustutamiseks esitatud kaebuse kohta, kusjuures põhikohtuasja kaebaja (YT) on selle kohta täpsustanud, et tema andmete avaldamine oli „peaaegu kindlasti kohe toimumas“.

197. Nende andmete kustutamiseks esitatud kaebus (samamoodi nagu andmete parandamise taotlus) eeldab aga oletuslikult, et kõnealune töötlemine, milleks käesoleval juhul on andmete avaldamine, on toimunud. Nimelt näib, et vastutaval töötlejal on võimatu sellist kaebust menetleda ja andmeid kustutada, kui neid ei ole veel avalikustatud, välja arvatud juhul, kui

[114] Vt kohtuotsus SCHUFA Holding (punkt 58) ja 26. septembri 2024. aasta kohtuotsus Land Hessen (andmekaitseasutuse tegutsemiskohustus) (C-768/21, EU:C:2024:785, punkt 35). Vt ka kohtujurist Pikamäe ettepanek liidetud kohtuasjades SCHUFA Holding (täitmata jäänud võlakohustustest vabastamine) (C-26/22 ja C-64/22, EU:C:2023:222, punkt 40).

[115] Vt direktiivi 2016/680 võrreldavas kontekstis 4. oktoobri 2024. aasta kohtuotsus Bezirkshauptmannschaft Landeck (mobiiltelefonis salvestatud isikuandmetele juurdepääsu katse) (C-548/21, EU:C:2024:830, punktid 69–77), milles Euroopa Kohus leidis, et töötlemise *katse* on juba andmetöötlus.

[116] Vt selle kohta 11. juuli 2024. aasta kohtuotsus Meta Platforms Ireland (esindushagi) (C-757/22, EU:C:2024:598, punkt 44). Kaebus, mille ese on IKÜM artiklis 12 ette nähtud teavitamiskohustus või selle määruse artiklis 15 ette nähtud õigus andmetega tutvuda, oleks vastuvõetav näiteks enne andmetöötluse algust (vt selle kohta 11. juuli 2024. aasta kohtuotsus Meta Platforms Ireland (esindushagi) (C-757/22, EU:C:2024:598, punkt 45)).

nimetatud kaebust tõlgendada nii, et selle tegelik eesmärk on *takistada* nende andmete avaldamist[117] (mitte need andmed kustutada), mida peab hindama eelotsusetaotluse esitanud kohus.

198. Lisan, et selline tõlgendus ei ole vastuolus eesmärgiga tagada isikuandmete kõrgetasemeline kaitse, kuna IKÜMi muud sätted võimaldavad vastata tulevast töötlemist puudutavatele taotlustele. Nimelt, nagu märgib Austria valitsus, eeldab IKÜM artikli 79 lõige 1, mis käsitleb õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, riigisiseses õiguses menetlustoimingute olemasolu juhul, kui esineb IKÜMiga antud õiguste vahetu ebaseadusliku rikkumise oht. See hõlmab Austria õiguses ette nähtud võimalust taotleda esialgset õiguskaitset enne töötlemise algust või isegi, kui töötlemine on juba alanud, võimalust taotleda Austria ametiasutuselt IKÜM artikli 18 alusel selle töötlemise piiramise kontrollimist.

199. Seetõttu olen arvamusel, et ei saa välistada, et IKÜM artikli 77 alusel esitatud kaebus võib olla vastuvõetav, hoolimata sellest, et andmesubjekti isikuandmete töötlemine ei ole järelevalveasutusele kaebuse esitamise ajal veel toimunud, kui see ei ole puhthüpoteetiline. Põhikohtuasja asjaoludel ei ole kaebus, mis põhineb IKÜM artiklis 17 ette nähtud õigusel andmete kustutamisele, siiski vastuvõetav, kuna see puudutab töötlemist (käesoleval juhul andmesubjekti isikuandmete avaldamine), mida – isegi kui see on kohe toimumas – ei olnud toimunud ei ajal, mil see isik esitas järelevalveasutusele kaebuse, ega ka selle järelevalveasutuse otsuse tegemise ajal.

Kas järelevalveasutusele esitatud kaebus muutub vastuvõetavaks „tagantjärele“?

200. Märgin, et see küsimus puudutab seda, kuidas tõlgendada IKÜM artiklit 77, mis käsitleb õigust esitada järelevalveasutusele kaebus. Seega näib, et eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib, kas selline vastuvõetamatuks tunnistatud kaebus võib muutuda *järelevalveasutuses* tagantjärele vastuvõetavaks, kui kõnealune töötlemine (käesoleval juhul andmete avalikustamine) toimub siis, kui apellatsioonikohtus menetletakse järelevalveasutuse otsuse peale esitatud kaebust. Mulle näib, et sellega seoses tuleb riigisiseses õiguskorras lahendada küsimus, kas apellatsioonikohus võiks või isegi peaks niisuguses olukorras saatma küsimuse järelevalveasutusele uuesti läbivaatamiseks uute faktiliste asjaolude põhjal, kas asjaomane isik peab kaebuse uuesti esitama või kas apellatsioonikohus võib ise teha otsuse tema menetluses oleva olukorra kohta, võttes arvesse uusi faktilisi asjaolusid, milleks on käesoleval juhul andmete avaldamine. Sellega seoses tuleks tagada IKÜMiga tagatud õiguste tõhus kaitse ning selle sätete järjekindel ja ühtne kohaldamine.

201. Kuivõrd sarnaselt Austria valitsusega tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimust mõista nii, et see puudutab sellise kaebuse vastuvõetavust *apellatsioonikohtus*, siis tuleb sellisel juhul analüüsida, millised tagajärjed on faktiliste asjaolude muutumisel, see tähendab isikuandmete avaldamises seisneval töötlemisel, mis leidis aset pärast järelevalveasutuse otsust ja kui kohtule selle otsuse vaidlustamiseks IKÜM artikli 78 alusel esitatud kaebuse menetlemine on pooleli, kui kaebuse esitamise ajal oli konkreetseid tõendeid selle kohta, et vastutav töötleja hakkab isikuandmeid töötlema kohe või lähitulevikus.

[117] On mõeldav, et kaebuse esitaja võib sellisel juhul paluda järelevalveasutusel hoiatada vastutavat töötlejat või kohustada teda isikuandmeid mitte avaldama, näiteks põhjusel, et töötlemine on ebaseaduslik. Kui see on ebaseaduslik, võib andmesubjekt IKÜM artikli 17 lõike 1 punkti c alusel sellele ilma mõjuva õiguspärase põhjuseta töötlemisele vastu vaielda. Näib aga, et need juhtumid ei ole käesolevas asjas kõne all.

202. Tuleb meeles pidada, et liidu seadusandja sekkus IKÜMi raames selleks, et pakkuda selle määruse rikkumisele viitavatele isikutele erinevaid õiguskaitsevahendeid, kusjuures iga õiguskaitsevahendit peab saama kasutada, „ilma et see piiraks“ teiste õiguskaitsevahendite kasutamist [118].

203. Nii on IKÜM artikli 78 lõikes 1 ette nähtud, et ilma et see piiraks muude halduslike kaitsevahendite või kohtuväliste heastamisvahendite kohaldamist, on igal füüsilisel või juriidilisel isikul õigus kasutada tõhusat õiguskaitsevahendit järelevalveasutuse õiguslikult siduva otsuse vastu, mis teda puudutab. Sellest tuleneb, et kohtutel, kellele on esitatud kaebus järelevalveasutuse otsuse peale, peaks olema täielik pädevus ja eelkõige pädevus vaadata läbi kõik arutatava kohtuasja seisukohast asjakohased fakti- ja õigusküsimused [119]. Kohtulik kontroll, mida teostatakse kaebuse kohta tehtud otsuse üle, mille on teinud järelevalveasutus, peab selleks, et olla „tõhus“, nagu see säte nõuab, olema seega täielik [120]. Lisaks tagab selle määruse artikli 79 lõige 1 igale andmesubjektile õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile, „ilma et see piiraks mis tahes kättesaadava haldusliku kaitsevahendi või kohtuvälise heastamisvahendi kohaldamist, sealhulgas õigust esitada järelevalveasutusele artikli 77 kohaselt kaebus“.

204. Tõsi on, et on juba tuvastatud, et IKÜMi vastuvõtmisega ei soovinud liidu seadusandja ammendavalt ühtlustada selle määruse artiklites 77–79 ette nähtud õiguskaitsevahendeid, mida on võimalik kasutada IKÜMi sätete rikkumise korral [121]. Eelkõige kui järelevalveasutusele ja kohtule esitatud kaebus esitatakse ühes ja samas liikmesriigis sama isikuandmete töötlemise kohta, ei ole IKÜMis ette nähtud erisätteid.

205. Kuigi liidu seadusandja ei soovinud selles osas täielikku ühtlustamist läbi viia, ei soovinud ta siiski välistada võimalust, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus mainib, nimelt tunnistada sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas esitatud kaebus tagantjärele vastuvõetavaks.

206. Kuna liidu reeglid selles valdkonnas puuduvad, tuleb seega igal liikmesriigil vastavalt liikmesriikide menetlusautonoomia põhimõttele kehtestada haldus- ja kohtumenetluse normid, mille eesmärk on tagada isikutele liidu õigusest tulenevate õiguste kõrgetasemeline kaitse. Selles kontekstis peab liikmesriigi kohus tagama, et IKÜMiga tagatud õiguste kaitse on tõhus, et määruse sätteid kohaldatakse järjepidevalt ja ühetaoliselt ning et on tagatud harta artiklis 47 osutatud õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus [122].

207. Seega peab eelotsusetaotluse esitanud kohus riigisiseste menetlusnormide alusel kindlaks tegema, kuidas tuleb riigisisestes õigusnormides ette nähtud õiguskaitsevahendeid igal üksikjuhul kasutada. Sellega seoses peab ta tagama, et õiguskaitsevahendite kasutamise konkreetne kord ei mõjutaks ebaproportsionaalselt õigust tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus. Samuti peab ta tagama, et selle määrusega tagatud õiguste kaitse on tõhus ning et see kord vastab tõhususe ja samaväärsuse põhimõtetele [123].

118 Vt kohtuotsus Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (punkt 34). Vt ka kohtujurist Richard de la Touri ettepanek kohtuasjas D jt (õiguskaitsevahendite omavaheline suhe) (C-414/24, EU:C:2025:656, punkt 46) halduskaebuse ja kohtuliku kaebuse omavahelise suhte kohta.

119 Vt kohtuotsus Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (punkt 41).

120 Vt kohtuotsus SCHUFA Holding (punkt 53).

121 Vt kohtuotsus Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (punkt 37) ja Lindenapotheke (punkt 60).

122 Vt kohtuotsus Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (punktid 45 ja 57).

123 Vt kohtuotsus Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (punktid 46, 48 ja 51).

208. Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole täpsustanud, milliseid võimalusi pakub tema riigisisene õigus, siis tuleb minu arvates seega asuda seisukohale, et IKÜM artikli 77 lõiget 1, mida analüüsitakse IKÜM artikli 78 lõike 1 alusel, tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui kaebus, mille on järelevalveasutus varem vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükanud, on vastuvõetav, kui isikuandmete töötlemine toimub samal ajal, kui samade faktiliste asjaoludega seotud õiguskaitsevahendi menetlemine on kohtus pooleli. Liikmesriigi õigussüsteemi ülesanne on samaväärsuse ja tõhususe põhimõtteid nõuetekohaselt arvesse võttes reguleerida sellise vastuvõetavuse tingimusi nii järelevalveasutuses kui ka kohtus, et tagada IKÜMiga tagatud õiguste kaitse tõhusus, selle sätete järjepidev ja ühetaoline kohaldamine ning õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.

Järeldus seitsmenda küsimuse kohta

209. Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata seitsmendale küsimusele, et IKÜM artiklit 77 tuleb tõlgendada nii, et IKÜM artiklil 17 (õiguse andmete kustutamisele väidetav rikkumine) põhinev kaebus ei ole vastuvõetav, kui see puudutab andmesubjekti isikuandmete avaldamist, mida – isegi kui see on kohe toimumas – ei olnud toimunud ajal, mil see isik esitas järelevalveasutusele kaebuse, ega selle asutuse otsuse tegemise ajal, ilma et see siiski mõjutaks sellise kaebuse vastuvõetavust, mis puudutab isikuandmete töötlemist, mis ei ole puhthüpoteetiline ja mille puhul võib järelevalveasutus võtta ennetava või kaitsemeetme.

210. Lisaks, kui analüüsida IKÜM artikli 78 lõiget 1, ei ole IKÜM artikliga 77 vastuolus see, kui kaebus, mille on järelevalveasutus varem vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükanud, on vastuvõetav, kui andmeid töödeldakse samal ajal, kui samade faktiliste asjaoludega seotud õiguskaitsevahendi menetlemine on kohtus pooleli. Liikmesriigi õigussüsteemi ülesanne on samaväärsuse ja tõhususe põhimõtteid nõuetekohaselt arvesse võttes reguleerida sellise vastuvõetavuse tingimusi nii järelevalveasutuses kui ka kohtus, et tagada IKÜMiga tagatud õiguste kaitse tõhusus, selle sätete järjepidev ja ühetaoline kohaldamine ning õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.

Ettepanek

211. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Bundesverwaltungsgerichti (föderaalne halduskohus, Austria) eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 16 lõike 2 esimest lauset ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta artikli 2 lõike 2 punkti a

   tuleb tõlgendada nii, et

   isikuandmete töötlemist, mis riigisiseste dopinguvastaste reeglite kohaselt seisneb asjaomaste sportlaste nime ja toime pandud dopinguvastaste reeglite rikkumise, määratud karistuse ning selle karistuse alguse ja lõpu aja avaldamises, ei saa pidada andmete töötlemiseks „muu kui liidu õiguse kohaldamisalasse kuuluva tegevuse käigus“ määruse 2016/679 artikli 2 lõike 2 punkti a tähenduses.

2. Määruse 2016/679 artikli 9 lõiget 1

tuleb tõlgendada nii, et

asjaomase sportlase nime, võistluskeelu kestuse ja põhjuste avalikustamine ei kujuta endast tervisega seotud andmete töötlemist selle sätte tähenduses, välja arvatud juhul, kui need põhjused hõlmavad selle keelatud aine või ainete nime, mille esinemine on tuvastatud kõnealuse sportlase organismis, kui see märge võib kas või kaudselt anda teavet asjaomase sportlase tervisliku seisundi kohta isegi tulevikus, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

3. Määruse 2016/679 artikli 5 lõike 1 punkte a ja c ning artikli 6 lõike 3 teist lõiku

tuleb tõlgendada nii, et

nendega on vastuolus riikide dopinguvastastele organisatsioonidele pandud kohustus avaldada selliseid isikuandmeid nagu nende sportlaste nimed, kellele on dopinguvastaste õigusnormide rikkumise eest määratud karistus, määratud võistluskeelu kestus ja selle põhjused (eelkõige keelatud aine nimetus), kui konkreetseid asjaolusid arvestades ei ole proportsionaalsuse nõue täidetud või ei ole enam täidetud, eelkõige avaldamise ulatuse ja kestuse osas, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

4. Määruse 2016/679 artikleid 5 ja 6, tuleb vastutava töötleja kõiki kohustusi ja vastutust arvesse võttes,

tõlgendada nii, et

need nõuavad, et vastutav töötleja kaaluks enne andmete töötlemist igal üksikjuhul eraldi olemasolevaid huve, kui see on vajalik isikuandmete töötlemiseks kooskõlas määrusega 2016/679.

5. Määruse 2016/679 artiklit 10

tuleb tõlgendada nii, et

seda võib kohaldada riigisisestes dopinguvastastes õigusnormides ette nähtud süüdimõistvate otsuste või süütegudega seotud isikuandmete töötlemisele, kui sõltumata nende süütegude kvalifitseerimisest riigisiseses õiguses on süüdimõistvatel otsustel karistuslik eesmärk ja need on nii ranged, et neil on kriminaalkaristusega samaväärne mõju, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

6. Määruse 2016/679 artiklit 10 tuleb lähtuvalt sama määruse artikli 79 lõikest 1

tõlgendada nii, et

sellise asutuse tegevust või otsuseid, kellele on selle sätte alusel usaldatud järelevalve süüteoasjades süüdimõistvate otsuste ja süütegude või nendega seotud turvameetmetega seotud isikuandmete töötlemise üle, peab saama kohtulikult kontrollida.

7. Määruse 2016/679 artiklit 77

tuleb tõlgendada nii, et

– selle määruse artiklil 17 (õiguse andmete kustutamisele väidetav rikkumine) põhinev kaebus ei ole vastuvõetav, kui see puudutab andmesubjekti isikuandmete avaldamist, mida – isegi

kui see on kohe toimumas – ei olnud toimunud ajal, mil see isik esitas järelevalveasutusele kaebuse, ega selle asutuse otsuse tegemise ajal, ilma et see siiski mõjutaks sellise kaebuse vastuvõetavust, mis puudutab isikuandmete töötlemist, mis ei ole puhthüpoteetiline ja mille puhul võib järelevalveasutus võtta ennetava või kaitsemeetme;

– analüüsituna määruse 2016/679 artikli 78 lõike 1 alusel ei ole sellega vastuolus see, kui kaebus, mille on järelevalveasutus varem vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükanud, on vastuvõetav, kui andmeid töödeldakse samal ajal, kui samade faktiliste asjaoludega seotud õiguskaitsevahendi menetlemine on kohtus pooleli. Liikmesriigi õigussüsteemi ülesanne on samaväärsuse ja tõhususe põhimõtteid nõuetekohaselt arvesse võttes reguleerida sellise vastuvõetavuse tingimusi nii järelevalveasutuses kui ka kohtus, et tagada määrusega 2016/679 tagatud õiguste kaitse tõhusus, selle sätete järjepidev ja ühetaoline kohaldamine ning õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.